

VADVIRÁG ÓVODA HELYI ÓVODAI NEVELÉSI PROGRAMJA

Tartalomjegyzék

Bevezetés	4
I. Helyzetelemzés	
1. Óvodánk jellemzői	6
2. Óvodánk személyi feltételei	7
3. Óvodánk tárgyi, dologi feltételei	9
II. Óvodánk sajátos arculata	10
1. Gyermekképünk	12
2. Óvodai nevelésünk pedagógiai alapelvei, célkitűzései	14
3. Óvodai nevelésünk feladatai a személyiségfejlesztés terén	16
III. Óvodai nevelésünk rendszere	18
1. Anyanyelv fejlesztése	20
2. Nevelésünk szinterei	22
2.1. Egészséges életmód alakítása	22
2.2. Érzelmi nevelés, szocializáció	25
2.3. Értelmi nevelés	28
3. Óvodai nevelésünk tevékenységformái	
3.1. Játék	29
3.2. Külső világ tevékeny megismerésére nevelés	32
3.3. Vers – zene	35
3.4. Ének, zene, énekes játékok	37
3.5. Rajzolás, mintázás, kézi munka	39
3.6. Mozgás	41
3.7. Munka jellegű tevékenységek	43
3.8. Tanulás	45
3.9. Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérése	47
3.10. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei	48
4. Pedagógiai adatkezelésünk	50
IV. Óvodánk kapcsolatai	53
V. Gyermekvédelem az óvodában	56
VI. A gyerekek jogai	58
VII. Szociálisan hátrányos helyzetben levők felzárkóztatása	59
VIII. Speciális nevelőmunkák	60
IX. Szolgáltatások	62
X. Helyi neveltetési programunk ellenőrzése, mérése, értékelése, beválásának vizsgálata	63
XI. Óvodai nevelésünk tárgyi feltételei, eszközrendszere	65
XII. Helyi nevelési programunk hatályossági, nyilvánossági, törvényességi záradéka	69
XIII. Legitimációs záradék	70

XIV. Mellékletek

1. Felhasznált irodalom
2. Alapító okirat
3. Házi rend
4. Ön- és továbbképzés tervezett programja
5. Szülői tájékoztató / rövidített programváltozat /

Bevezetés

Azt valljuk, hogy a gyermekérdeklődő, befogadni akaró, önmegvalósítás szándékával rendelkező lény.

Hisszük azt, hogy a gyermekekkel született belső adottságok elvégzik a maguk dolgát, ha hagyjuk és a pedagógus „csak” segítő, együttműködő társként van jelen.

Az ilyen gyermekképet központi dokumentummal nem lehet kialakítani.

Örültünk annak a lehetőségnek, hogy a helyi igényekhez igazodva helyi nevelési program megírásával megvalósíthatjuk saját elképzeléseinket.

Közel 10 éves nevelési és fejlesztési gyakorlatunk kipróbált elemeit rendeztük önálló programmá az Óvodai Nevelés Országos lapprogramja alapján.

Programunk szinkronban van az alapprogrammal, az egyes gyermekeket állítjuk középpontba.

Törekszünk a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatására. Tiszteletben tartjuk az emberi jogokat a gyermeket megillető jogokat, az alapvető szabadságok, az egyenlő hozzáférés biztosításával, megőrizve a magyar óvodapedagógia mindazon nevelési értékeit, amelyek a gyakorlatban jól beváltak.

Óvodai nevelésünkben érvényesítjük az innovatív pedagógiai törekvéseket.

Tevékenységeinket a természet nagy rendszeréhez, az évszakokhoz kapcsoljuk, mert az évszakok az életünk meghatározói. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekek felfedezzék az évszakok örökös körforgását, az események, történések újraismétlődését.

Az évszakokhoz kapcsolódik kultúrkörünk ünneprendje is. Ezt a rendszert töltjük ki a lokális környezet megismerésére, a gyermekek életkori sajátosságának megfelelő néphagyományok megismerésére szóló tevékenységgel.

Programunkban a néphagyomány ápolás tartalma beépül az óvodai nevelésünk teljes folyamatába, átszövi az óvodában folyó gyermeki tevékenységeket. Programunk hangsúlyozza, a hagyományőrző tevékenységformák kiválasztásánál, tervezésénél az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak szem előtt tartását.

A mindennapok népszokásőrző tevékenységek közül azok kapnak helyet, amelyek a földhöz, a természethez, a természetes anyagokhoz való kötődést, a felnőttek, a gyermektársak megbecsülését állítják előtérbe.

A jeles napok közül azokat válogatjuk ki, amelyek eddig is jelen voltak az óvodai nevelésben és azokat, amelyek a hétköznapi népszokásőrző tevékenységét a visszatérő jelképekkel, cselekvésekkel ünnepivé emelik. Ezek a néphagyomány ápoló jeles napok, szokásőrző tevékenységek az emberi élet olyan, kalendáriumának" részei, amelyek elődeink mindennapjait, jeles napjait meghatározták.

Az óvodás gyermek életében ezek az újrateremtett, visszatérő tevékenységek érzelmetelítettségükkel, rendjükkel emberi meleget, biztosságot sugallnak, állandóságot teremtenek, a hovatartozás állandóságát.

Ennek a programnak a szellemében tevékenykedni azoknak az óvónőknek okoz sikerélményt:

- Akik kedvelik a rugalmas, eljárásokat
- Akik tudomásul veszik, hogy óvodáskorban sok minden elkezdődik, de semmi sem fejeződik be
- Akik figyelembe veszik mindennapi munkájuk során az érés, a fejlődés természetes összefüggéseit
- Rendelkeznek néphagyományőrző szemléletmóddal
- Átérik a gyermekek lelki világát
- Segítőképpen állnak a család mellé

Programunk szellemében végzett pedagógiai tevékenységünk színvonalas végzése biztosítja munkánk sikerének.

I. Helyzetelemzés

1. Óvodánk jellemzői

Az óvoda hivatalos elnevezése:

Vadvirág Óvoda

Az óvoda pontos címe, telefonszáma:

9700 Szombathely, Selmec u. 2.
Tel: 94/501-628

Az óvoda fenntartója:

Szombathely Megyei Jogú Város
Közgyűlése
9700 Szombathely, Kossuth L. u. 1-3.

Az óvodai csoportok száma:

3 csoport

Az óvoda vezetője, a program benyújtója:

Kolonits Lászlóné

2. ÓVODÁNK SZEMÉLYI FELTÉTELEI

Az óvodában 11 fő alkalmazott dolgozik.

Felsőfokú végzettségű főállású óvónők száma: 4 fő

Főiskolát végzett főállású óvónők száma: 2 fő

Pedagógiai munkát segítő főállású szakképzett dajkák száma: 3 fő

Egyéb munkakörben foglalkoztatottak száma: 2 fő

Óvodai nevelő-oktató munkát kívülről segítő: 1 logopédus, heti 2 alkalommal.

Az óvoda heti nyitva tartása: 52,5 óra

Napi nyitva tartás: 10,5 óra

Ily módon a gyermekek fogadása óvodapedagógusok jelenlétében reggel 6.30 órától délután 17 óráig történik.

Az óvónők hetenkénti váltott műszakban dolgoznak.

A fenti szerkezet kielégítő módon működik. A csoportszerkezet kialakítása mindig a jelentkező gyermekek függvénye. Óvodánkban osztatlan csoportokkal dolgozunk.

Az óvónők szakmai felkészültsége megalapozott. Nyitottak, fogékonyak az új iránt, élnek a közoktatás modernizációs törekvéseivel.

A nevelőtestület összetétele stabil. A többség 20 év feletti szakmai gyakorlattal rendelkezik.

Az óvónők beállítódása, pozitív érzelmi viszonyulása, a programunkhoz való azonosulást segíti elő.

A csoportban dolgozó óvónők jól tudnak együtt dolgozni, szakmailag is és emberileg is jó kapcsolatban vannak egymással.

A szakképzett dajkák a nevelési célkitűzések ismeretében szinte harmadik óvónőként segítik a csoportban folyó munkát.

Az óvoda dolgozóinak egységes szemlélete hozzájárul munkánk eredményességéhez.

A továbbképzést, a másoddiploma, a szakirányú végzettség megszerzését hozzáigazítottuk programunk cél és feladatrendszeréhez.

Az óvodavezető Közoktatási vezető szak megszerzésével a mély átfogóbb pedagógiai kultúra megismertetése, a tartalmi munka színvonalának emelését, a hatékony koordinálását, eredményes munkát segíti.

A fejlesztő pedagógus szakirányú végzettséggel rendelkező és a szintén fejlesztő pedagógusi képzésben résztvevő kolléganők biztosítékai tudatos fejlesztő munkánknak.

A budapesti Népi játék és Kismesterség Szakoktató Képzőben végzett kolléganő az autentikus néphagyományok, népi kismesterségek területén szerzett elméleti és gyakorlati tudásával járul hozzá, hogy gyermekeinket elődeink szellemi, anyagi erkölcsi hagyatékának megbecsülésére neveljük.

Egy kolléganő mentálhigiénés szakon végzett, további egy kolléganő pedig kétéves angol nyelvi továbbképzésen vett részt.

Óvodánkban egy munkaközösség működik, melynek tagja minden óvónő. A munkaközösség célja:

Az óvodában folyó hagyományőrző munka hatékonyabbá tétele.

3. ÓVODÁNK TÁRGYI, DOLOGI FELTÉTELEI

Az óvoda a város szélén található Ipartelepen fekvő, főútvonallal határolt, családi házakkal övezett intézmény. A gyermeklétszám nagy részben a lakókörzetről, kisebb részben a körzeten kívüli gyermekekből tevődik össze.

Az óvoda épülete két különböző konstrukcióval, két időpontban épült. (1942, 1980) Az épület állaga megfelelő. A csoportszobák és a hozzájuk tartozó járulékos helységek szolgálják a gyermekek biztonságos óvodai életét.

Az esélyegyenlőség megteremtés érdekében feladatunk óvodánk akadálymentesítése.

Az óvoda épületében 1 szolgálati lakás van. Amennyiben a szolgálati lakás felszabadul, tornaszobát szeretnénk kialakítani belőle. Az óvodának zárt udvara van. Az udvart főút vonal határolja.

A parkosítás a környezeti ártalmak kiküszöbölése kiemelt feladatunk. Az udvar mérete, felszereltsége lehetővé teszi a gyermekek mozgás-és játékigényének kielégítését.

A nevelő-oktató munkánk célkitűzéseire sikerült nagy részben hozzáalakítani az óvoda arculatát.

A csoportszobák tárgyai, berendezései, az udvar kialakítása (fajátékok) tükrözik elképzeléseinket.

A gyermekek étkezését melegítőkonyha biztosítja.

II. ÓVODÁNK SAJÁTOS ARCULATA

Óvodánk a Vadvirág Óvoda az Éhen Gyula lakótelepen, Ipari parkkal, Zanati városrészrel határos, családi házakkal övezett városrészen fekszik. Gyermekeink 90%-a családi házból, többgenerációs családokból kerülnek családias légkörben hozzánk.

Környezetünk adottságait figyelembe véve néphagyományba ágyazott neveléssel, természetközelséggel kívánjuk gazdagítani gyermekeink érzés és gondolatvilágát. Óvodai nevelésünk fontos feladatának tűzte ki a gyermekek erkölcsi magatartásainak és szokásainak megalapozását, a hazaszeretet csíráinak ápolását, a nép-és honismereti nevelést, népünk évszakokhoz kötődő ünneplő szokásainak és hagyományainak megismerését, megismertetését.

A Zanati városrész, amely régen falu volt és ma is megőrizte falusias jellegét lehetőséget kínál számunkra, hogy nevelési célkitűzéseinket megvalósíthassuk, így kerül sor arra, hogy aktív részesei lehetünk a kukoricatörésnek, krumpli szedésnek, dióverésnek, szőlőszüretnek, réten való önfeledt játszadozásnak.

A tevékenységeket úgy szervezzük, hogy a gyermekek a természetben saját tapasztalataik által ismerkedjenek meg környezetükkel, annak tárgyaival, az ott folyó élettel, munkával.

A nagy élményen túl igyekszünk a gyermekeket a legsokoldalúbb, a legváltozatosabb ismeretek megszerzéséhez juttatni.

Munkánk során összehangoljuk a gyermekek életkori sajátosságait a hagyományápolás tartalmát, módját, formáit.

Elsősorban az óvodai életbe beilleszkedő, a gyermeki élethez jól igazodó hagyományokat ünnepeljük.

A természetközelségre, a természetes közegek, anyagok megismertetésére nagy hangsúlyt fordítunk

A természet és a néphagyomány egy tőről fakad. Ennek szelleme hatja át munkánkat

Biztosítjuk gyermekeink számára fejlődésük és nevelésük optimális feltételeit. Óvodánk közvetetten segíti az iskolai közösségbe történő beilleszkedéshez szükséges gyermeki személyiségvonások fejlődését.

Az óvoda pedagógiai tevékenységrendszere és tárgyi környezete segíti a gyermek környezet tudatos magatartásának kialakulását. Az óvodába behozott

néphagyományoknál mértéktartásra törekszünk. Elsősorban az óvodai életbe beilleszkedő, a gyermeki élethez jól igazodó hagyományokat ünnepeljük. A természetközelségre, a természetes közegek, anyagok megismertetésére nagy hangsúlyt fordítunk.

Bárhol járunk soha nem térünk haza üres kézzel, mindig gyűjtjük a természetes anyagokat, hogy ugyanúgy, mint a régi idők gyermekei, ők is a környezetük anyagaiból formázhassák meg az őket körülvevő világot, élőlényeket és tárgyakat hiszen a saját készítésű játékeszközök nagy örömforrást jelentenek számukra.

A néphagyományra épülő játékeszközök tükrözik környezetünk növény és állatvilágát, a táj szépségeit, népünk foglalkozásainak tárgyait, műveleteit. Mindezek figyelembevételével ismertetjük meg gyermekeinket a népi kismesterségek alapjaival, amik szervesen beépülnek óvodai életünkbe, sajátosan kiegészítik, teljesebbé teszik azt.

A gyermekek örömmel végzik ezeket a tevékenységeket, érzelmeiket belecsempészik munkájukba, így válnak a népi kismesterségek bizonyos fokig önkifejezésük eszközeivé.

Az egyénileg vagy közösen készített tárgyaikat, dekorációikat, ajándékaikat, játékaikat az aktualitásnak megfelelően készítik, melyek az érzelmi ráhangolódás, az ünnepvárás nagyon fontos eszközei.

A népi gyermekdalok, gyermekversek az izgó-mozgó eleven világot tükrözik, a tájat annak jellegzetes részeit örökítik meg. A népköltészet, a népzene, a népművészet gazdag tárháza sok-sok nevelési és személyiségfejlesztő lehetőséget kínál.

Nagy költőink, íróink is szívesen villantják fel gyermekkori táj élményeiket, hiszen egy gyermek más „szinten látja a világot: gondtalanul, játékosan.

Mindezek adják irodalmi-zenei anyagunk alapját.

A népi játékok segítenek a mozgáskultúra fejlesztésében, mert a dallamos ritmushoz igazodó legegyszerűbb lépésektől, az erőt, ügyességet fejlesztő összetett formákon át, a szép és kecses kifejező mozgásig a lehetőségek széles skálája rejlik bennük.

Arra, hogy jó úton járunk, több visszajelzést kaptunk, már. A szülők pedagógiai törekvéseinket kezdettől fogva elfogadták és segítették. Vonzónak tartják a természetközelséget, a néphagyományok ápolását és a sokoldalúságot.

Az a gyermek, aki az óvodában, olyan külsőségeiben és tartalmában visszatérő élményeket élhet át, amelyek a szülőföldjéhez és az otthonához kötik, egy életre szóló örökséget kap. A természet, a népörökség örökségét.

Munkánk jelentőségét abban látjuk, hogy csak akkor tudunk jövőért lelkesedni tudó és jövőt építő munkában szívvel lélekkel résztvevő embereket formálni, ha ráneveljük gyermekeinket elődeink szellemi, anyagi és erkölcsi hagyatékának megbecsülésére. A továbbiakban szeretnénk a már elkezdett úton haladni.

1. GYERMEKKÉPÜNK

Óvodáskorban a gyermek életének egy új szakaszába lép, melyben önállósulási törekvései egyre jobban kibontakoznak, életfeltételei lényegesen megváltoznak. Növekedése ritmikus változásokat mutat, nyúlási és telési időszakok váltakoznak. Folytatódik a csontosodás, amely együtt jár a gyermek mozgásterének kiszélesedésével.

Fejlődik izomrendszere, mozgásai biztonságosabbakká válnak. Kialakul az elemző látás, fejlődnek a látási konstanciák. A gyermekben tudatossá válik, hogy vizuálisan és kinesztetikusan hogyan tölti be a teret a saját testével, kialakul a vizuális téri referenciarendszer, a dominanciák.

Emlékezetét a mozgás és a cselekvés határozza meg. Verbális emlékezete is cselekvésbe ágyazva fejlődik, majd később a vizuális emlékezet lesz az uralkodó.

Öt éves kor után megjelenik a szándékos emlékezet. Képzeletének legtipikusabb megnyilvánulási formái a játék és a mese. A szemléletes cselekvő gondolkodásnak nagy szerepe van.

A gyermek affektív motoros lény akit érzelmein keresztül lehet megközelíteni, jellemző rá az érzelmek gátlástalan megnyilvánulása és gyors változása.

Játéka összefügg a gyermek lelki sajátosságainak alapvető változásaival.

Nevelőmunkánkat a gyermekek életkori sajátosságainak figyelembevételével végezzük.

Óvodai nevelésünk gyermekközpontú, befogadó ennek megfelelően a gyermeki személyiség kibontakoztatására törekszik, biztosítva mindengyermek számára az egyenlő hozzáférést, tudatosan kerüli a nemi sztereotípiák erősítését, elősegíti a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását.

Az óvodai nevelésben biztosítani kell az önazonosság megőrzését ápolását erősítését társadalmi integrálását az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését ápolását erősítését átörökítését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét.

A hazájukat elhagyni kényszerülő migráns családok gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését az interkulturális nevelésen alapuló intergráció lehetőségét az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.

Milyen gyermeket szeretnénk nevelni?

Aki megtalálja helyét a világban, szereti és tiszteli hagyományainkat. Elfogadja a másságot, toleráns a másik emberrel szemben. Őszintén és nyíltan fordul társai felé. Lelkileg egészséges, boldog, nyitott, fogékony az új iránt. Legyen kreatív, alkotó személyiség. Lelje örömét a tevékenységeiben. Találjon lehetőséget az önkifejezésre, önmegvalósításra.

Viszonyuljon pozitívan az őt körülvevő világhoz, szeresse és tisztelje azt. Értékelje a munkát, ismerje a felfedezés örömét, legyen fogékony a szép és jó iránt, mert aki a szépre törekszik, törekszik a jóra is.

„Tél, tavasz, nyár Ősz, ligetek
szeressétek a gyermekeimet.

Te homokos, köves, aszfaltos út
Vezesd okosan a lányt, a fiút.

Csókd helyettem, szél az arcukat,
Fű, kő, légy párna fejűk alatt

Kínáld Őket gyümölcscsel almafa,
Tanítsd Őket csillagos éjszaka.

Tanítsd meg te is, drága Nap
Csempészd zsebükbe titkos aranyad.

S, ti, mind élő s halott anyagok,
Tanítsátok Őket felhők, sasok.

Vad villám, jó hangyák, kis csigák,
Vigyázz rájuk hatalmas világ.”

2. ÓVODAI NEVELÉSÜNK PEDAGÓGIAI ALAPELVEI, CÉLKITŰZÉSEI

Az ONOAP konkrétan megfogalmazza az óvodák alapfunkcióit.

- Az óvodai nevelésnek az emberi személyiség kibontakoztatására, az emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartásának megerősítésére kell irányulnia.
- A gyermeket - mint fejlődő személyiséget- különleges védelem illeti meg. Elfogadás, tisztelet, szeretet, megbecsülés bizalom övezi.
- A gyermek nevelése elsősorban a család joga és kötelessége, s ebben az óvodák kiegészítő szerepet játszanak.
- Az óvodai nevelésünkben alkalmazott pedagógiai intézkedéseknek a gyermek személyiségéhez kell igazodniuk.

Óvodánkban gondozzuk, ápoljuk, védjük a gyermekeket, mindent megteszünk azért, hogy a családi közösséget kiegészítve szocializáljuk Őket, és optimálisan fejlődjék személyiségük.

Hangsúlyos szerepet szánunk a gyermekek mindenekfelett álló érdekei megvalósításának, az egyenlő bánásmód elve betartásának, és a semmi mással nem helyettesíthető szabad játéknak.

Ezeken kívül nevelőtestületünk célul tűzte ki, hogy a gyermekeket minél közelebb hozzuk a természethez, a néphagyományokhoz.

A gyermekképünkben megfogalmazottakat a kiemelt nevelési céljaink tükrözik.

- Elő kell segítenünk az óvodások sokoldalú harmonikus fejlődését, a gyermeki személyiség kibontakozását, az egyéni sajátosságok és az eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- Ki kell egészítenünk a családi nevelést.
- Kompenzálnunk kell a család szociális helyzetéből adódó hátrányokat.

- Tudatosan kell alakítanunk az értelmi és szociális képességeket
- Környezetében jól eligazodó, problémája megoldásán aktívan közreműködő, jó kapcsolatteremtő képességgel rendelkező gyerekeket kell nevelnünk.
- Meg kell ismertetnünk óvodásainkat népi kultúránk, valamint a nép- és honismeret alapjaival.
- A nemzeti, etnikai kisebbséghez tartozó gyermekek óvodai nevelésében biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, átörökítését, a multikulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét. A hazájukat elhagyni kényszerülő, migráns családok gyermekeinek biztosítjuk az önazonosság megőrzését, ápolását, erősítését, az interkulturális nevelésen alapuló integráció lehetőségét, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmét.
- Ki kell alakítanunk a természetet szerető és védő ember személyiségjegyeinek alapjait.
- Legfontosabb nevelési elvünk a játékközpontúság.

Fontosnak tartjuk az egyéni képességek kibontakoztatását, a gyermeki jogok érvényesítését.

Kiemelkedő jelentőségű az óvónő modellszerepe, a pedagógiai etika szem előtt tartása.

A természetességre, egyenletességre építve, a fejleszthetőséget figyelembe véve, az érzékszervi változatosság biztosításával neveljük gyermekeinket.

Helyi adottságainkból kiindulva, a hagyományőrzésre és természetközelségre építjük nevelőmunkánkat.

Tevékenységeinket úgy szervezzük, hogy a gyermek saját tapasztalatai által ismerje meg környezetét, az ott folyó munkát.

A környezet szeretetére, tiszteletére, védelmére való nevelésnek központi szerepet szánunk.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK FELADATAI A SZEMÉLYISÉGFEJLESZTÉS TERÜLETÉN

A szociális és én fejlődés területén

A szociális érzékenység fejlesztése, a kapcsolatfelvételre való képesség alakítása, az empátia, modellhatás és tudatos szoktatás eszközeivel.

Az önérvényesítés lehetőségének megadása a társas együttélés alapvető normáinak figyelembevételével.

Önismeret alakítása, mert az azonos korúak csoportja normaszabó, szabályalkotó a gyermekek számára, ahol önbemérés folyik.

A gyermekek képessé tétele társaival való együttműködésre, más akaratának tudomásulvételére, konfliktushelyzetek saját szintjén való kezelésére.

Érzelmi fejlődés terén

Derűs, családi, érzelmi biztonságot nyújtó szeretetteljes légkör biztosítása.

A felnőtt – gyermek, gyermek – gyermek közötti kapcsolat tiszteleten és megbecsülésen alapuló viszonyának ápolása.

Az érzelmi beleélő képesség (empátia) erősítése.

Önkontroll folyamatok fejlesztése, érzelmi szocializáció.

A természethez fűződő pozitív emocionális viszony kialakítása. Szűkebb környezetünkben ma is élő hagyományainak ápolása, természetes közegek, anyagok megismertetése, a gyermekek tradíciószeretetének alakítása.

A szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő érzelmi viszony alakítása.

Értelmi fejlődés területén

A spontán szerzett tapasztalatok, ismeretek rendszerezése, bővítése.

Gondolkodási képességek (érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem képzelet) fejlesztése játékos cselekedtető módon.

A gondolkodási műveletek (analízis, szintézis, absztrahálás, összehasonlítás, általánosítás, konkretizálás) tevékenység során történő fejlesztése.

Mozgáslehetőségek biztosítása, melyen belül lehetőségünk nyílik a testséma, finommotorika, oldaliság és térészlelés alakítására.

Szituációk teremtése, ahol megismerhetik a felfedezés, kutatás örömeit, saját tejesítő képességeik határait.

Kommunikatív képességek sokoldalú fejlesztése.

Anyanyelvi, értelmi fejlesztés és nevelés megvalósítása.

III. AZ ÓVODAI NEVELÉSÜNK RENDSZERE

Rendszerünk meghatározott pedagógiai célokból kiindulva vázolja fel a nevelés alapvető feladatait, kereteit, a fejlesztés tartalmát, a tevékenységformákat, az elérendő eredmények érdekében.

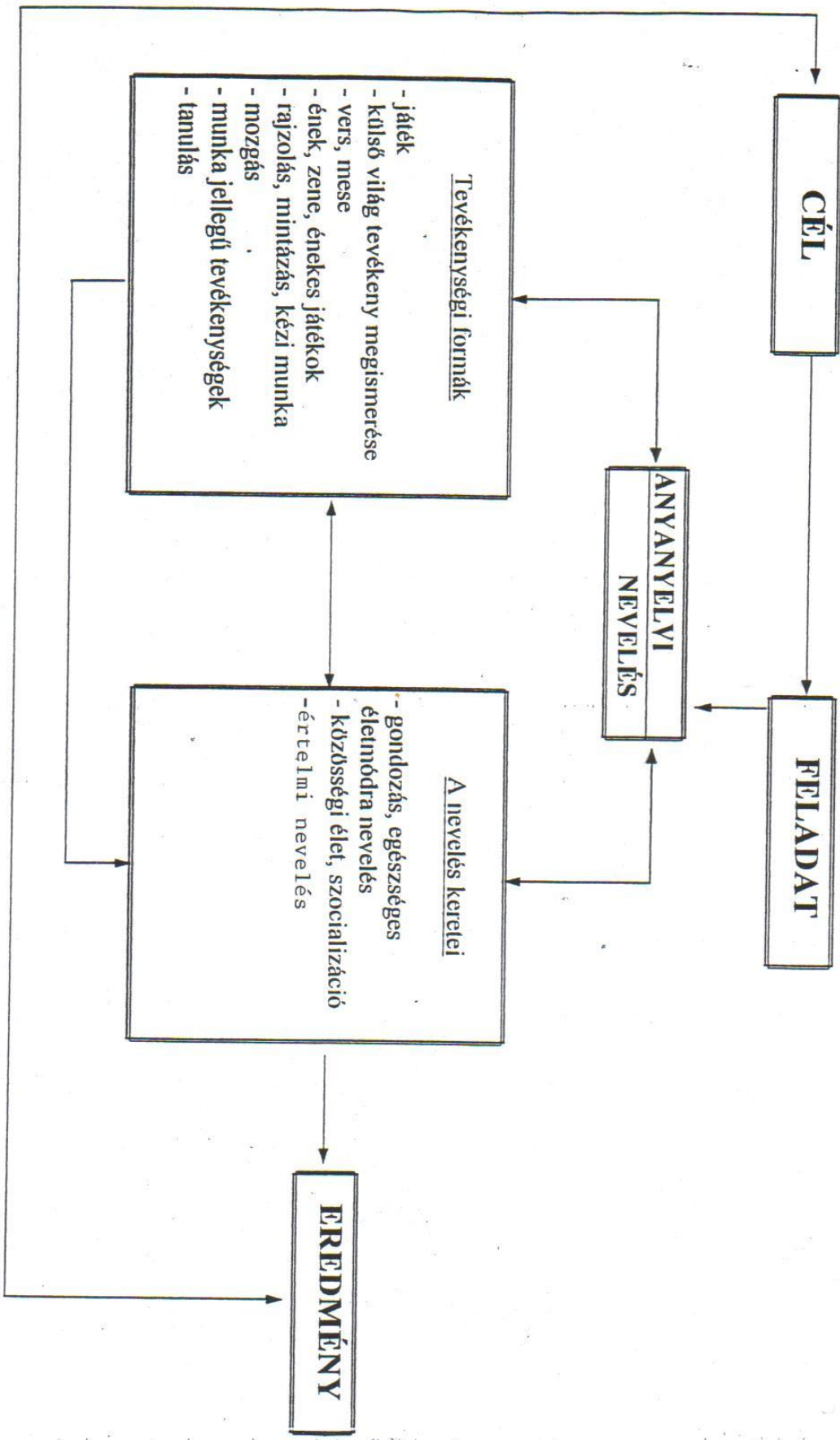
Óvodai nevelésünk rendszerében az anyanyelvi nevelés központi helyet foglal el, mely hatással van az egyes tevékenységi formákra, a fejlesztés tartalmi elemeire, a nevelés alapvető

kereteire. A tevékenységformák közvetlenül hatnak a nevelés kereteire, azon keresztül pedig az elérendő eredményre.

A tevékenységi formák és a nevelés keretei hatást gyakorolnak a fejlesztés tartalmára. Az eredmények hatnak a célra.

Lásd: a mellékelt ábra.

1. ANYANYELVI,-ÉRTELMI FEJLESZTÉS ÉS NEVELÉS

Az anyanyelv sokrétű, árnyalt jelrendszer, melyet a gyermek egyéni fejlődése során sajátít el.

Mivel az anyanyelvi nevelés az egész nevelési rendszerünket áthatja ezért kiemelten kezeljük

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének, és az emberek közti kommunikációnak. A nyelv pszichológiai folyamatok hordozója és sok szempontból a pszichológiai fejlődés mozgatója és vezérlője.

Szükséges a személyiség kialakulásához és a különféle pszichológiai folyamatok kibontakoztatásához.

A gyermeki beszéd fejlődését nagyban befolyásolja környezete. Szükséges, hogy szűkebb tágabb mozgásterében találkozzon utánozható hangokkal, halljon tiszta, értelmesen tagolt beszédet.

Fontos, hogy a mások beszédét felfogó és értő gyermek helyes artikulációjú reakcióit, beszédproduktumát a környezete elismeréssel fogadja, viszontválaszaik példamutatóak, utánzásra alkalmasak legyenek. Ahhoz, hogy az óvodáskorú gyermek beszédkedve, beszédkézsége oly módon fejlődjön, hogy majd az iskoláskor kezdetén alkalmassá váljon az írás és az olvasás megtanulására, a hallott és az írott szöveg megértésére, közlésére-sokrétű feladat vár az óvodapedagógusra.

Az anyanyelv közvetítő elemként jelen van a nevelési feladatok megvalósulásának minden mozzanatában.

1.1. Feladataink az anyanyelv fejlesztése terén

- Teremtünk változatos beszédhelyzeteket.
- Keltsük fel és őrizzük meg a gyermekek beszélőkedvét.
- Biztosítsunk a beszélgetésre alkalmas nyugodt, kiegyensúlyozott légkört.
- Fejlesszük a gyermekek szókincsét.
- Éreztessük meg a nyelv kifejező erejét és szépségét.
- Fejlesszük a gyermekek gondolkodását, ösztönözzük beszédre Őket.
- Fordítsunk figyelmet a gátlásos gyermekekre, törekedjünk a szóbeli aktivizálásukra.
- Ismerjük fel a gyermekek beszédtechnikai problémáját.
- Alkalmazzuk a nyelvi játékokat.
- Tegyük képessé a gyermekeket arra, hogy tudjanak másokat is meghallgatni.
- Beszéljünk érthetően, kifejezően, hatásosan, mert az anyanyelvi nevelésen belül alapvető feladatnak tartjuk a magyar nyelvi eszmény

megközelítését, mely őrzi nyelvünk hagyományait, képszerűségét, világosságát.

1.2. Anyanyelvi fejlesztést elősegítő pedagógiai eljárásaink

- Tisztán, érthetően beszéljünk, legyünk modellek a gyermekek számára.
- Fejlesszük a gyermekek beszédkedvét.
- Teremtsünk változatos beszédhelyzeteket.
- Kísérjük figyelemmel az egyéni beszéd-sajátosságokat.
- Az anyanyelv eszközeivel fejlesszük a gyermekek esztétikai érzékét.
- Közvetítsünk erkölcsi értékeket.
- Fejlesszük a gyermekek ítéletalkotó képességét.
- Építsünk a gyermekek érzelmi motiválhatóságára.

1.3. A gyermekek tevékenységei az anyanyelv fejlesztése terén

A gyermekek változatos szituációkban alkalmazzák a kommunikáció eszközeit.

Szívesen játszanak nyelvi játékokat, szeretnek mondókázni, verseim.

Mesehallgatás közben megismerkednek a népköltészeti alkotások sajátos kifejezéseivel, nyelvfordulataival.

A népi kismesterségek végzése során megismerkednek az egyes anyagok és munkafolyamatok neveivel.

1.4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- A gyermekek aktívan használják szókincsüket.
- Megfelelő beszédfordulatokat alkalmaznak.
- Nyugodtan, figyelmesen hallgassák végig társaikat és a felnőtteket.
- Nyelvünk szabályait használják helyesen.
- Tisztán, érthetően beszéljenek.

Anyanyelvünk birtoklása nagy élmény, az élet ragyogó ajándéka. Mindennapi életünkben kapocs embertársainkkal. Anyanyelvünk népi és nemzeti folytonosságunk hordozója és biztosítója. Múltunk, jelenünk és jövőnk összekötő hídjának pillére.

2. NEVELÉSÜNK SZINTEREI

2.1. Egészséges életmód alakítása

A gondozás az egész óvodai életet átszövi.

A gondozási feladatok teljesítése bensőséges gyermek – felnőtt kapcsolatot feltételez. A felnőtt mintát ad, tanítja és gyakoroltatja a napi élethez szükséges szokásokat, melyek egy része az óvodáskor végére szükségletté válhat.

Testápolás, öltözködés, étkezés, önkiszolgálási tevékenységek közben természetes módon fejlődik és fejleszthető a gyermek.

Programunkban minden tevékenységet tudatos pontos szóbeli megerősítés kísér, ezért is fontos, hogy a gondozási tevékenységekre a napirendben elegendő időt kell, biztosítanunk, hogy minden gyermek nyugodt, kiegyensúlyozott, türelmes légkörben saját tempójának megfelelően végezhesse ezeket.

Lásd: napirend tábla.

	3-4 évesek		4-5 évesek		5-6-7 évesek	
Tevékenységek	Foglalkozás időszakban	Nyáron	Foglalkozás időszakban	Nyáron	Foglalkozási időszakban	Nyáron
Játék, egyéb szabadon választott tevékenység	4 3/4 óra	5 1/2 óra	5 1/2 óra	6 óra	6 3/4 óra	7 1/4 óra
Előkészület az étkezéshez, étkezés	1 3/4 óra	1 1/2 óra	1 1/2 óra	1 1/4 óra	1 óra	1 óra
Öltözés, egyéb testápolási teendők	1 1/2 óra	1 óra	1 1/4 óra	1 1/4 óra	1 óra	1 óra
Pihenés	2 1/2 óra	2 1/2 óra	2 1/4 óra	2 óra	1 3/4 óra	1 1/4 óra

HETIREND

NAPOK	
Hétfő	Ének- zene, énekes játék
Kedd	Külső világ tevékeny megismerése
Szerda	Mozgás
Csütörtök	Rajzolás, mintázás kézi munka
Péntek	Vers, mese

Az adott szituációknak megfelelően az egyes tevékenységek változhatnak.

2.1.1. Feladataink az egészséges életmód alakítása terén

- Alakítsunk ki olyan napi életritmust, a mely az egészséges testi és szellemi fejlődésének alapfeltétele.
- Teremtsük meg a zavartalan játék feltételeit kötetlen tízóraizással.
- Törekedjünk a családi és óvodai gondozási szokások összehangolására, különös tekintettel a hátrányos helyzetű gyermekekre.
- Gondozás közben beszéljünk a gyerekekkel.
- Segítsük a gyermekeket a műveletek elvégzésében.
- Teremtsük meg a kulturált étkezés feltételeit.
- Fejlesszük a gyermekek ízlését, önállóságát.
- Hívjuk fel a szülők figyelmét a célszerű, többrétegű öltözködésre.
- Alakítsuk ki a gyermekek igényét az önálló testápolásra.
- Tegyük lehetővé jól szervezett kirándulásokkal is a gyermekek mozgásigényének kielégítését.
- Tegyük meg mindent annak érdekében, hogy a gyermekek minél többet tartózkodhassanak a szabad levegőn.
- Biztosítsuk a nyugodt pihenés feltételeit.
- Fordítsunk gondot a gyermekek edzésére, egészségének védelmére, óvására és megőrzésére.
- Előzzük meg a baleseteket.
- Biztosítsunk lehetőséget, hogy a szülő élhessen az anyás beszoktatás lehetőségével
- Rendszeresen szervezünk zöldség és gyümölcsnapokat
- Teremtsük meg a mindennapos testnevelés feltételeit

2.1.2. Egészséges életmód alakítását segítő pedagógiai eljárásaink

- Tartsuk szem előtt a gyermekek eltérő fejlődési jellemzőit, különös tekintettel a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelését.

Szükség esetén igénybe vesszük fejlesztő pedagógus, logopédus, esetleg pszichológus segítségét.

- Segítsük elő a gyermekek önálló feladatvégzését a gondozásban.
- A gyermekek edzésére használjuk ki a természet erőit (víz, levegő, napfény)
- Biztosítsuk az alvás nyugodt feltételeit mesével, énekkel, zenével.
- Gondozási tevékenységünket hasssa át az óvónő mindenre kiterjedő, óvó szeretete.

2.1.3. A gyermekek tevékenységei az egészséges életmód alakítása terén

A gyermekek fejlettségükhöz mérten veszik ki részüket a saját magukkal kapcsolatos egészségügyi teendőkből (tisztálkodás, önkiszolgálás, testápolás, öltözködés, étkezés)

Kirándulásaink, séta, udvari játék során lehetőség nyílik gyermekeink edzésére. A délutáni pihenés a gyermekek életkori szükséglete, melyhez csendes nyugodt légkört biztosítunk mesével, nyugtató zenével.

2.1.4. A gyermek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végén

- Testápolási teendőkben legyenek önállóak.
- Az önkiszolgálást biztossággal, természetes teendőként kezeljék.
- Kulturáltan étkezzenek.
- Önállóan öltözködjenek.
- Ügyeljenek környezetük rendjére, tisztaságára.
- Szívesen segítsenek a felnőtteknek, társaiknak.

A gondozási tevékenységek közben folytatott kommunikálás elősegíti a gyermek és a felnőtt érzelmi kapcsolatának alakulását, mélyülését, nyitottságát a kapcsolatteremtésre.

A környezeti neveléshez fűződő kapcsolatai szoros, mert a gondozási feladatok során a gyermek ismerkedik az őt körülvevő világ tulajdonságaival.

2. 2. Érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása

A közösségi nevelés az óvodai nevelési folyamat átfogó kerete, eljárásrendszere, mely lehetővé teszi, a társadalom szempontjából értékes tulajdonságok alakítását. A közösségi nevelés által biztosíthatjuk a gyermekek fejlődéséhez szükséges tevékenységi formákat, a társas kapcsolatokat.

A szocializáció az a folyamat, mely által az egyén olyan tudásra, képességre tesz szert, mely alkalmassá teszi őt, hogy különböző csoportoknak és a társadalomnak hasznos tagjává váljék.

A gyermek aktív résztvevője és alakítója a szocializációs folyamatnak. A gyermek először a fontos másoktól kap szociálisan közvetett képet magáról, tehát olyannak ismeri meg magát, amilyennek a környezete látja, értékeli őt.

A kommunikáció egyszerre cél és eszköz a társas kapcsolatokban. Célja a kapcsolat felvétele, az információ eljuttatása a másikhoz, a társ reakciójából (kommunikációs és metakommunikációs) a megértés ellenőrzése a kapcsolat valamilyen szintű mélyítése.

A szocializáció és individualizáció egymással párhuzamosan folyik, a közösségi neveléssel együtt.

Az egyént léte mindig egy adott csoporthoz köti, mely számára a közvetlen emberi közeg.

Ezen keresztül közvetítődnek tágabb környezetének normái. A kortárs csoport nélkülözhetetlen tényezői, mivel olyan viselkedésformák gyakorlására ad lehetőséget, melyek a személyiséget rendkívül fontos tapasztalatokkal és ismertekkel gazdagítják.

Az óvodában eltöltött idő a közösségi élet szenzitív fázisa, ezért elengedhetetlen, hogy a gyermeket az óvodában érzelmi biztonság, otthonosság, derűs, szeretet-teli légkör vegye körül.

Lehetőség szerint fokozatosan szoktatjuk be az újonnan érkezőket, alkalmazkodva a gyermek és szülők igényeihez. Törekedni kell arra, hogy érezzék, itt nagyon várják őket, legyen számukra pozitív élmény. Fontos jelentősége van a kortárs csoportnak a személyiségfejlődésben, mert közvetítő hatású. A csoportközeg segíti, lerövidíti a tapasztalatszerzés útját és az egészséges én fejlődéshez biztosítja a sokoldalúságot, az összehasonlítási lehetőséget, segíti a reális önismeret, önértékelés alakulását, önkifejező törekvéseit.

A hagyományok, távlatok segítik a közösség kialakulását valamint az óvodán belüli egyes csoportok közti kapcsolatok elmélyülését. Már óvodába lépéskor elkezdjük népi kultúránk megismertetését, kulturális örökségünket beépítjük gyermekeink mindennapjaiba, hiszen a néphagyomány közösségteremtő és emberformáló lehetőségeit át kell mentenünk.

Nép- és honismereti nevelésünk a néphagyományőrzésen túl kiterjed szűkebb pátriánk, a gazdag történelmi hagyományokkal rendelkező Szombathely egyes sajátos hagyományainak megismertetésére.

Hagyományaink, ünnepeink

Ősz

- Szüretelés, szüreti felvonulás a gyermekek aktív részvételével.
- Egyéb betakarítási munkák, krumpli szedés, kukoricatörés, dióverés stb.
- Állatok napja
- Szent Márton napi megemlékezés

Tél

- Mikulásvárás
- Lucázás
- Adventi készülődés
- Betlehemezés
- Farsangi mulatság

Tavaszi

- Március 15.
- Húsvét
- Föld napja
Madarak, fák napja
- Víz napja
- Májusfaállítás
- Májusfa kitáncolás
- Anyák napja
- Pünkösddőlés
- Gyermeknap

2.2.1. Feladataink az érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása terén

- Tegyük otthonosabbá, barátságosabbá a közösségi élet színtereit.
- Gondoskodjunk közös tapasztalatokról, élményekről.
- Küszöböljük ki az indokolatlan várakozási időt.
- Biztosítsunk gazdag, változatos tevékenységeket.
- Adjunk a gyermekeknek megfelelő érzelmi biztonságot.
- Vegyük figyelembe a gyermekek kommunikációs szükségleteit.
- Tegyük zökkenőmentessé a gyermekek csoportba való beilleszkedését.
- Emlékezzünk meg a gyermekek születésnapjáról.
- Adjunk lehetőséget a baráti kapcsolatok kialakulására, elmélyítésére.
- Használjuk ki az ünnepek, hagyományok kohézióteremtő erejét.
- Érzelmileg hozzuk közel e gyermekekhez az ünnepeket.

- Ellensúlyozzuk a hibás családi szocializációt.
- A társas együttélés és önérvényesítés adott életkorban alapvető normáit alapozzuk meg.

2.2.2. Érzelmi nevelést és szocializációt elősegítő pedagógiai eljárásaink

- Magatartásunkkal legyünk következetesek, megértésre, toleranciára törekedjünk.
- Vegyük figyelembe, hogy a nehezen szocializálható, lassabban fejlődő, alacsonyabb fejlettségi szinten álló, hátrányos helyzetű, az elhanyagolt, illetve kiemelkedő képességű gyermekek nevelése speciális ismereteket, sajátos törődést igényel, szükség esetén megfelelő szakemberek (fejlesztő pedagógus, logopédus, esetleg pszichológus) közreműködésével.

Törekedjünk az érzelmi biztonság kialakítására.

- Modellértékünk erősítse a helyes gyermeki viselkedés kialakulását.
- Segítsük elő, hogy a gyermek rá tudjon csodálkozni a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó szépre és jóra, becsülje és tisztelje azt.
- Fokozatosan alakítsuk a gyermekek tűrő és konfliktusmegoldó képességét.
- Segítsük és erősítsük a gyermek-gyermek és a gyermek- felnőt (óvónő, dajka) közti kapcsolatokat, a másság elfogadását, különös tekintettel a HH-s és a HHH-s gyermekekre.

Mindezeket pozitív attitűdök jellemezzék.

2.2.3. A gyermekek tevékenységei az érzelmi nevelés, szocializáció biztosítása terén

A gyermekek a családi házból kikerülve számukra új és ismeretlen környezetbe kerülnek.

Hosszabb-rövidebb időre van szükségük ahhoz, hogy az új szokás és szabályrendszerhez alkalmazkodjanak.

Megtanulják, hogy figyeljenek a másokra, fejlődik felelősségérzetük, szociális érzékenységük, toleranciájuk.

A gyermek kooperatív, kész a társaival való együttműködésre, konfliktusait egyre inkább képes megoldani.

Az ünnepek szervezésében, előkészítésében koruknak megfelelően vesznek részt, saját készítésű ajándékokkal kedveskednek szüleiknek, társaiknak.

A társas együttélés és önérvényesítés tevékenységei közben egyre inkább összhangba kerül.

2.2.4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ragaszkodjanak óvodájukhoz, szívesen járjanak óvodába.
  - A közös tevékenységben aktívan vegyenek részt.
  - Fogadják el a magatartási normákat.
  - Figyelmesen, türelmesen hallgassák meg a felnőttek és társaik közléseit.
  - Tisztelettel viselkedjenek a felnőttekkel és társaikkal szemben.
  - Érzelmileg és értelmileg egyaránt fogadják el, kövessék a felnőttek kéréseit, útmutatását.
  - Erezzenek felelősséget a vállalt feladatokért, melyet akkor is végezzenek el, ha nehézséget jelent számukra.
- Legyenek képesek kívánságaikat módosítani, elhalasztani, ha erre szükség van.

2.3. Értelmi nevelés

Óvodai nevelésünk során a gyermekek érdeklődésére, kíváncsiságára építünk. Változatos tevékenységeket biztosítunk, melyeken keresztül tapasztalatokat szerezhet a gyermek a természeti és társadalmi környezetből.

Fontos feladatunk e téren, hogy fejlesszük gyermekeink értelmi képességeit, alakítsuk világképüket, adjunk lehetőséget érdeklődésük kielégítésére.

A gyermekek fejlődése során a megismerés fokozatosan áttevődik a szemléletes, képszerű gondolkodás szintjére. Szóbeli kifejezésük, gondolkodásuk tudatossá válik, mely értelmi képességeik fejlesztésének fontos eszköze. Ezáltal pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, emlékezetük, figyelmük, képzeletük, gondolkodásuk, gazdagodik fantáziájuk.

Képessé válnak a problémák felismerésére, megoldására, a kreatív tevékenykedésre.

Óvodai nevelésünk minden tevékenységi formája szolgálja az értelmi nevelést, melynek részletes kifejtése a tanulás című fejezetben található.

3. ÓVODAI NEVELÉSÜNK TEVÉKENYSÉGFORMÁI

3.1. Játék

A játék a gyermek létszükséglete, legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, az óvodai nevelés legfontosabb eszköze, a szocializáció színtere, a személyiségfejlesztés eszköze, amely a pszichikumot és a kreativitást fejleszti és erősíti, valamint élményt ad. Játék közben lehetővé válik a tapasztalatok érzelmi feldolgozása, a velük járó feszültség csökkentése. A játék az a fajta tevékenység, melyben tanul és bizonyos munkafolyamatokat végez. Az óvodás gyermek értelmi képessége, érzékelése, észlelése, emlékezete, figyelme, képzelete, képszerű szemléletes gondolkodása a játékon keresztül fejlődik, emellett akarata formálódik, erősödik. Az eredményes tanulás egyik legfontosabb útja, melyben megismeri önmagát és környezetét. Az egyszerű gyakorló, majd utánozó játékoktól vezet a szimbolikus játékokon keresztül a szabályjátékok világába, de ez az út csak elvi hierarchia, a gyakorló játék soha nem hal el, a szimbolikus játékok nagy időszakában már megtalálhatóak az egyszerűbb szabályjátékok. A népi játékok sem veszítették el nevelő értéküket, még a mai körülmények között sem mikor a gyermeket játékbőség veszi körül. Mindennapi nevelőmunkánk során nagy figyelmet fordítunk a hagyományőrzésre, ápolásra, játéktevékenységek keretén belül is.

3.1.1. Feladataink a játéktevékenység terén

- Biztosítsunk a gyermekek számára nyugodt légkört, biztonságot.
  - Biztosítsunk megfelelő helyet, időt, eszközt.
  - Segítsük az elmélyült játék kialakulását.
  - Biztosítsunk közös élményszerzési lehetőségeket.
  - Adjuk meg a gyermekeknek a játszótárs választásának lehetőségét.
  - Tegyük lehetővé a különböző fejlettségű gyermekek igény szerinti, elkülönült, elmélyült játékát.
  - Úgy szervezzük meg a gyermekek játékának folyamatát, hogy mindazok a képességei kibontakozhassanak, melyekre az életben szükségük lesz.
  - Készítsünk kiegészítő eszközöket.
  - Igény szerint játsszunk a gyermekekkel, legyünk tudatosan jelen és biztosítsuk a játék folyamán az indirekt irányítást.
  - Teremtsük meg a lehetőséget arra, hogy a gyermek kijátssza magából az őt ért érzelmi hatásokat.
-
- Törekedjünk arra, hogy a szabad játék túlsúlyban legyen

3.1.2. Játékot elősegítő pedagógiai eljárásaink

- Segítsük a gyermekek együttműködését kapcsolataik pozitív alakulását a játék folyamán.
- Lehetőleg indirekt módon irányítsuk a játékot.
- Tegyük lehetővé a gyermekek egyéni ötleteinek kibontakozását, érzelmeik szabad megnyilvánulását.
- Járuljunk hozzá, hogy a gyermekek sikerélményhez jussanak.

3.1.3. A gyermekek tevékenységei a játékban

- A gyermekek szabadon, kreatívan használják a rendelkezésükre álló eszközöket.
- Szabadon választják meg játszótársaikat.
- Játékuk során tapasztalatokat szereznek az őket körülvevő világról, valamint ismerkednek a különféle anyagok tulajdonságaival.
- Utánozzák a felnőttek cselekvéseit, eljátsszák a természeti és társadalmi környezetükből szerzett élményeiket
- Felhasználják a természetben megtalálható anyagokat.
- Játékuk során gyakorolják a mindennapi élet tevékenységeit.
- Szívesen jelenítik meg irodalmi élményeiket bábozás, dramatizálás során.
- Különböző mozgásos játékokban gyakorolják a mozgáselemeket.
- Alkalmunk nyílik gondolkodni, megfigyelni, felismerni az ok-okozati összefüggéseket.
- A szabályjáték során a helyes magatartás alapvető normáit betartják.
- Megismerkednek a népi gyermekjátékokkal, beépítik óvodai életükbe.

3.1.4. A gyermekek fejlődésének jellemzői az óvodáskor végére

- Válgon dominánssá a szerepjáték, konstruálás.
- Legyenek képesek lemondani az egyes játékeszközökről társaik javára.
- Tudjanak örülni mások sikerének, legyenek képesek kompromisszumokat kötni.
- Készítsenek játékszereket és azokat ötletesen használják fel különböző céllal.

Adják vissza az általuk kedvelt mese kitalált történet hozzájuk közelálló mozdulatait, cselekményben, dramatizált szövegben, mozdulatokban illetve bábok segítségével.

3.2. A külső világ tevékeny megismerésére nevelés

A környezettel való ismerkedés az óvodai nevelés egészében érvényesülő folyamat, melynek során a gyermekek olyan tapasztalatok birtokába jutnak hogy az Őket körülvevő világban életkoruknak megfelelően eligazodni, tájékozódni képesek.

A világban való eligazodáshoz szükség van az emberi kapcsolatok gazdagodására, az emberi önkiteljesedés élményének megélésére is.

Ehhez alapvetően fontos a jó kommunikációs készség, az önálló véleményalkotás, a döntési képességek fejlődése, továbbá a nyitottság, az érzékenység a külvilág iránt, azaz a másik (a rajtam kívüli) iránt és egyben önmagam iránt.

Persze mindez csak akkor érhető el, ha biztosított az ehhez szükséges nyugodt légkör, az óvónő érzelmi, indulati stabilitása, derűje, türelme, érzékenysége és játékos kedve, hogy partnere lehessen a „játszva tanuló – tanulva játszó” gyermekeknek.

A környezet megismerésének tartalmát egymástól elkülöníthető, de a gyermekek tapasztalatszerzésének irányításában elválaszthatatlan területek biztosítják:

- Természeti és társadalmi környezet
- Környezetünk formai és mennyiségi viszonyai (matematikai)
- Környezetvédelem

A környezeti nevelés fontos feladata a szülőföldhöz, nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív viszony kialakítása, a helyi népszokások felelevenítésével. Mindez a gyermekek aktív részvételével történik. A környezet változásainak megfigyelése nem képzelhető el matematikai ismeretek nélkül. A gyermek megismerkedik a környező valóság formáival, mennyiségi viszonyaival, a környező világ tárgyainak azon tulajdonságaival amelyekkel nap mint nap kapcsolatba kerül.

3.2.1. Feladataink a külső világ tevékeny megismertetése terén

- Végeztessünk megfigyeléseket a gyermekekkel.
- Biztosítsunk élményanyagot.
- Teremtsünk problémahelyzeteket.
- Keressük, kutassuk a módszereket, melyeket felhasználhatunk a természet szeretetére nevelésben.
- Figyeltessük meg a természet változásait. (folyamatos megfigyelés)
- Ismertessük meg a gyermekeket a szűkebb lakóhelyük népi hagyományaival.

- Jutassuk a gyermekeket a rácsodálkozás és felfedezés öröméhez.
- Teremtsünk olyan helyzeteket, amelyben a gyermekek felfedezhetik a matematikai összefüggéseket.
- Biztosítsunk olyan lehetőségeket, hogy a gyermekek is aktív részesei lehessenek a falusi élet munkatevékenységeinek.
- Szervezzünk sétákat, kirándulásokat a természetben.
- Alapozzunk a gyermekek kíváncsiságára.
- Vegyük figyelembe a gyermekek meglévő tapasztalatait.
- Fejlesszük a természethez való pozitív viszonyt.
- Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a környezetvédelem fontosságára.
- Érzékeltsük a környezethigiéna szerepét.
- Ismertessük meg, a gyermekekkel az egészséges életmód szokásait, szabályait.

3.2.2. A külső világ tevékeny megismerését elősegítő pedagógiai eljárások

- Segítsük a gyermekek környezetükhöz való pozitív viszonyának kialakulását.
- Természeti környezetben biztosítsuk a tapasztalatszerzést.
- Vegyük figyelembe és támaszkodjunk a társadalmi környezet különbözőségére.
- Vegyük figyelembe a gyermekek különböző ismereteit és támaszkodjunk azokra, kompenzáljuk a hiányosságokat.
- Bontakoztassuk ki a természetszerető és védő ember személyiségi egyeit.

3.2.3. A gyermekek tevékenységei a külső világ tevékeny megismerése terén

Kirándulások, folyamatos és alkalomszerű megfigyelések során a gyermekek közvetlen és tágabb környezetükben érzékelik az esztétikumot, színeket, illatokat, hangokat, formákat, az élet ritmikusságát.

Az időjárás, természet, öltözködés, egészségvédelem, az emberek, növények, állatok élete és az emberek tevékenysége közötti összefüggéseket fedeznek fel.

Az évszakokat jellemző jegyeik alapján összehasonlítják.

Terméseket, terményeket gyűjtögetnek, ismerkednek tulajdonságaikkal, felhasználják őket.

Az évszaknak megfelelően vesszük ki részünket a munkából (dióverés, szüret, krumpli szedés, kukoricaszedés). Vigyáznak a természetre és környezetük tisztaságára.

A téli hónapokban gondoskodnak a madarokról, Praktikus, háztartásban alkalmazható tevékenységekkel ismerkednek meg és végzik azokat. (befőzés, szaloncukorfőzés, fánk és süteménykészítés, stb.)

Tevékenységeik során a gyermekek mennyiségi, alaki, kiterjedésbeli összefüggéseket tapasztalnak és fedeznek fel, problémaszituációt oldanak meg.

Aktív részesei a környezetvédelemnek (papír-, szárazelemgyűjtés).

A fejlődés az óvodáskor végére

- Ismerjék családjuk adatait, szülei foglalkozását
  - Legyenek gyakorlottak az elemi közlekedési szabályok betartásában .
  - Ismerjék a színeket.
  - Ismerjék a feltűnő összefüggéseket a tárgyak, jelenségek között is.
  - Önállóan gondozzák a növényeket, ismerjék fel a növények fejlődése és az időjárás közti összefüggéseket.
-
- Legyenek képesek a szétválogatásra, sorba rendezésre.
  - Egyes mennyiségeket önállóan is össze tudjanak mérni.
  - Tudjanak számlálni legalább tízig.
  - Legyenek képesek a tér irányokat megkülönböztetni.
  - Ismerjék fel az évszakokat, azok jellemző jegyeit, tudják, hogyan követik, egymást, ismerjék a napszakokat.
  - Ismerjenek fel néhány házi állatot, vadállatot, madarat, rovar, azokat tulajdonságaik, élőhelyeik szerint csoportosítsák.
  - Különböztessék meg , a szép, tiszta, esztétikus, a piszkos, szemetes, megrongált környezetet.
  - Közvetlen és tágabb környezetükben az elsajátított erkölcsi és viselkedési normákat betartva cselekedjenek.
  - Ismerjék óvodájuk nevét, közvetlen környékén jól tájékozódjanak.

3.3. Vers – mese

Az irodalom közege a nyelv. A népi mondókák, a népmesék az anyanyelv ritmusát, hangzásvilágát közvetítik. Emberi kapcsolatra tanítanak, elmélyítik az önismeretet, segítik a világ megismerését.

A mese a legtágabb értelemben tanít, a mesélés a kommunikációs képességfejlesztés legfontosabb eszköze, segíti a belső képteremtés kifejlődését, oldja a szorongást, a jó közérzethez is hozzájárul. A mese az indulatok feldolgozására, belső képteremtésre tanít. A mesehallgatás különleges beszédhelyzet, mely önkéntelen figyelmet vált ki. A mese az óvodai zajban a csend szigete. Pihentet szórakoztat, táplálja a képzeletet, segít az élmények feldolgozásában, teljes világképet, világmagyarázatot ad, a szociális tanulás páratlan eszköze.

Elsődleges forrásaink a magyar népmese és mondókagyűjtemények, a magyar mondavilág.

Ezek egyértelműen megőrizni való emlékek, a gyermekköltészet elsőrendű értékei. Továbbadni emberi, nemzeti kötelességünk.

3.3.1. Feladataink a vers — mese területén

- Teremtsünk lehetőséget, hogy a gyermekek a hét minden napján hallgassanak verset, mesét.
- A mesék, versek kiválasztásánál építsünk a magyar népi mese- és mondavilágra, a népköltészet verseire, mondókáira.
- Törekedjünk a mesék, versek arányának helyes megválasztására.
- Teremtsünk nyugodt légkört.
- Mozdulatainkkal, arcunkkal, hangunkkal keltsük életre a mesét.
- Gazdagítsuk a gyermekek szókincsét.
- Törekedjünk a tiszta, érthető beszédre, viselkedjünk őszintén, hitelesen.
- Folyamatosan olvassunk, tájékozódjunk, gazdagítsuk irodalmi anyagaink tárházát, teremtsük meg a bábozás, dramatizálás lehetőségét.

3.3.2. A verset, mesét elősegítő pedagógiai eljárásaink

- Építsünk a népmesék erkölcsi nevelőértékére.
- Juttassuk a gyermekek esztétikai élményhez.
- Kedveltessük meg a verset, mesét a gyermekekkel, mely a későbbiek folyamán alapja lehet annak, hogy szeretnek olvasni.

3.3.3. A gyermekek tevékenységei a vers – mese területén

A gyermekek a mesék világában élnek. A mese – vers iránt kialakult érdeklődés a nagyobbakat motiválja, szívesen lapozgatják a könyveket. Játékukban egyre jellemzőbbé válik az ismert mondókák, kiolvasok ismételtetése, a mesélés és a bábozás. Új mesék kitalálásával, az általunk kezdett mesék átalakításával próbálkoznak meg. A mesék cselekményét vizuális technikákkal megjelenítik, mozgással, mimetikus játékkal kísérik.

3.3.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- Figyelmesen, csendben hallgassák végig és maguk is kapcsolódnak be a mesemondásba.
- A meséket dramatizálják, bábozzák.
- A mesében elhangzottakat jelenítsék meg játékukban, rajzaikban.

- Forduljanak érdeklődéssel a könyvek felé, megfelelő módon bánjanak velük.
- Ismerjenek 10-12 mondókát, 6-8 verset.

3.3.4. Ének zene, énekes játékok

A zenei nevelés az érzelmeken keresztül hat a gyermekekre, felkelti a gyermekek zenei érdeklődését, formálja zenei ízlését és esztétikai fogékonyságát, színessé teszi érzelmvilágát. Hatására a gyermekek szeretnek dúdolgatni, énekeim, játszani és szívesen hallgatnak zenét. Eközben fejlődik hallásuk, éneklési készségük, ritmusérzékük, harmonikusan szép mozgásuk. A zenei élmény serkenti a gyermekek irodalmi alkotások iránti kíváncsiságát, alkotókedvét, megalapozza a zenei anyanyelv kialakulását. A zenei nevelés elősegíti a gyermekdalok ritmusából fakadó harmonikus mozgáskultúrájuk fejlődését.

A zene hatása olyan emberformáló erő, amely az egész személyiségre kihat. Az értékes zene fogékonnyá tesz a szép befogadására, ízlésformáló szerepe van. A zenei nevelés hat a gyermekek értelmi fejlődésére, aktivizálja képzeletüket, serkenti a gyermekek alkotókedvét. A zene nemcsak kiváltja az érzelmeket, hanem fékezheti is az indulatokat, sőt alkalomadtán azok megváltoztatására is képes, hat a gyermekek akaratának fejlődésére.

Minden nép zenei nevelésének a saját néphagyományokból kell kiindulnia. Merítsünk a „tisza forrásból”!

3.4.1. Feladataink az ének, zene énekes játékok területén

- Legyünk körültekintőek a zenei nevelés anyagának megválasztásánál.
- Énekeljünk tisztán, megfelelő hangmagasságban.
- Teremtsünk derűs, nyugodt légkört.
- Énekeljünk, dúdolgassunk a nap folyamán bármikor.
- Lehetőség szerint hangszeres játékkal színesítsük a zenehallgatás anyagát.
- Folyamatosan képezzük magunkat.
- Ismertessük meg a gyermekekkel a hagyományos népi hangszereket.
- A zenehallgatási anyag megválasztásánál válogassunk a kortárs művészeti alkotásokból és vegyük figyelembe a gyermekek nemzetiségi, etnikai kisebbségi hovatartozását is.

3.4.2. A gyermekek tevékenységei az ének, zene, énekes játékok terén

Az énekes játékokat, dalokat kísérő ritmikus mozgás hozzájárul a gyermekek mozgáskultúrájának gazdagodásához. Együttes mozgásuk során fejlődik tér- és formaérzetük.

Képesek egyszerű tánclépésekre. Saját dallammotívumokat találnak ki, és felismerik a már tanultakat.

Jól érzékelik az egyenletes lüktetést, a dal ritmusát. Képesek a környezet hangjainak közvetlen megfigyelésére, újra felidézésére, hangutánzásra, finomabb különbségek felismerésére.

Egyszerű ütő, ritmushangszereket, népi hangszereket használnak, amelyek a gyermeki kreativitás kibontakozását segítik elő. Szívesen hallgatnak zenét. Az éneklés öröme önálló játékszervezésre ösztönzi őket.

3.4.2.Éneket, zenét énekes játékokat segítő pedagógiai eljárásaink

- Támaszkodjunk közvetlen környezetünk népi hagyományaira.
- Alkalmazkodjunk a gyermekek életkorához, fejlettségi szintjéhez.
- Engedjük kibontakozni a gyermekek spontán megnyilatkozásait.
- Érjük el, hogy a népdalok, a néptánc, a népi játékok megfelelő helyet kapjanak az óvodai nevelésben.
- Fejlesszük zenei alkotó fantáziájukat.
- A népzene által is erősítsük a szülőföldhöz, a népi kultúrához fűződő pozitív viszonyukat.

3.4.4.A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Ismerjenek mondókákat, dalokat.
- Ismerjék fel a hangszíneket, azok finom eltéréseit.
- Ismerjék fel a dalokat hangszerről, dúdolásról.
- Jellegzetes ritmusok alapján ismerjék fel az egyes dalokat.
- Különböztessék meg a dalok dinamikáját.
- Egyszerű játékos táncmozgásokat esztétikusan végezzenek.
- Tisztán, szép szövegkiejtéssel énekeljenek.
- Tartsák a megfelelő tempót.
- Ismerjék fel a zörejangokat.
- Ismerjék fel az egyenletes lüktetés és a dal ritmusát.
- Ismerjenek 10–12 mondókát, 10–12 dalt, énekes játékot.

3.5. Rajzolás, mintázás, kézi munka

Az ábrázolás az önmegvalósítás, önkifejezés eszköze, érzelmek, gondolatok, ismeretek közvetítője.

A gyermek spontán rajza személyiségének megnyilatkozása, amely a belső képek gazdagítására épül.

Az ábrázoló tevékenység a tárgyi világ megismerését, feldolgozását, újraalkotását teszi lehetővé a gyermekek számára.

A népi kismesterségek beépülnek mindennapi óvodai életükbe, sajátosan kiegészítik, teljesebbé teszik azt. A gyermekeknek mindig módjukban áll saját egyéniségüket, érzelmeiket belecsempészni munkájukba, így válnak a népi kismesterségek is bizonyos fokig önkifejezésük eszközeivé.

A gyermekek megismerik a különböző anyagokat, azok tulajdonságait és az ezekkel kapcsolatos technikai fogásokat. Kialakul a gyermekekben a szépség iránti vonzódás, gazdagodik fantáziaviláguk, tér- forma és színeképzetük.

Tevékenységeik közben alkalmuk nyílik a beszélgetésekre, népmesék, mondókák, dalok felidézésére.

A mesék, versek hősei alkotásaikban szerepelnek, a mesében, versben átélt élményeik kivetítődnek.

3.5.1. Feladataink a rajzolás, mintázás, kézi munka terén

- Építsünk a gyermekek kíváncsiságára, fantáziájára.
  - Biztosítsunk megfelelő helyet, eszközt, akár a szabadban is, ezzel is lehetőséget adva arra, hogy ilyen jellegű tevékenységet bármikor végezhesse.
  - Ismertessük meg a gyermekekkel a változatos technikákat.
  - Segítsük elő a gyermekek önálló elképzeléseinek megvalósítását.
  - Ismertessük meg a gyermekekkel az általuk használt anyagok tulajdonságát, variálhatóságát.
  - Teremtsük lehetőséget a természetes anyagokkal való manipulációra.
  - Teremtsük meg a szabadidős és kötött ábrázolás tárgyi és hangulati feltételeit.
  - Ismertessük meg a gyermekekkel az egyes népi kismesterségek alapjait, eszközeit, anyagait, munkafázisait.
-
- Jutassuk a gyermekeket esztétikai élményekhez, és segítsük ezek befogadását.
  - Hívjuk fel a gyermekek figyelmét a saját és mások munkájának megbecsülésére.

- Ismertessük meg a gyermekeket a népi kultúránk alkotásaival, tárgyaival, használati eszközeivel.
- Fejlesszük a gyermekek szép iránti nyitottságát, érzékenységét.

3.5.2. Rajzolást, mintázást, kézi munkát elősegítő pedagógiai eljárásaink

- Segítsük a gyermekek önálló ábrázolási törekvéseinek kialakulását.
- Gazdagítsuk a gyermekek élmény- és fantáziavilágát.
- Jutassuk a gyermekeket az alkotás öröméhez.
- Építsünk a gyermekek kíváncsiságára, fantáziájára.
- Adjunk lehetőséget a gyermekek kreativitásának kibontakozásához.
- Fejlesszük a gyermekek ízlésvilágát.
- Segítsük elő az esztétikai érzelmek alakulását.

3.5.3.A gyermekek tevékenységei a rajzolás, mintázás, kézi munka területén

A gyermekek építés, firválás, gyurkálás közben ismerkednek az anyagokkal, eszközökkel, technikai kivitelezésekkel, színre, formára vonatkozó tapasztalatokat szereznek, tájékozódnak a kép síkján. A saját képi motívumokat gyakran ismétlik, kedvük szerint, emlékképeik, képzeletük nyomán.

Az agyagozás és könnyen megmunkálható anyagok használata során tapasztalatokat szereznek azok alakíthatóságáról, formáiról.

Egyre bővülő téri tapasztalataikat fokozatosan beépítik térábrázoló tevékenységeikbe.

Plasztikai alkotásaik finomabb kidolgozásúakká válnak a forma és főbb tagoltság egyéni érzékeltetésével. Az elkészített figurákat téri kompozíciókba rendezik és ehhez felhasználják az összegyűjtött terméseket, ágakat, leveleket is. A jól ismert eszközök mellett változatos anyagokat és technikákat is alkalmaznak.

Játékukhoz kellékeket, ünnepekre ajándékokat, díszeket készítenek, a szerkesztés, barkácsolás eszközeinek, a kézimunka és ábrázolás technikájának együttes használatával.

3.5.4.A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Használják bátran, ötletesen a különféle anyagokat, eszközöket.
- Formaábrázolásuk változatos legyen.
- A részformák jelenjenek meg emberábrázolásukban.
- Készítsenek egyszerű kellékeket játékaikhoz.
- Alkalmazzák a megismert technikákat.

- Becsüljük meg mások munkáját is.
- Plasztikai munkáik változatosak, egyéniak legyenek.
- Ismerjék a térbeli irányokat, a megfelelő ceruzafogást és vezetést.

3.3.6. Mozgás

Az óvodáskorú gyermek lételeme a mozgás, a mozgásba ágyazott tevékenykedés.

A rendszeres mozgás növeli a gyermekek légző- keringési szerveinek teljesítőképességét, a csont- izomrendszer teherbíró képességét. Elősegíti a természetes testtartás kialakulását, hozzájárul az írásmozgáshoz szükséges differenciált és koordinált izommozgás fejlődéséhez.

A téri irányok, formák bemozgásával, megnevezésével bővül a gyermekek térről való ismerete, gyarapodik szókincse.

Látják a bemutatott mozgásokat, hallják a tevékenységek pontos megnevezését és elvégzik a látott, hallott feladatokat, ily módon a keresztcsatornáik működése fejlődik.

A saját test és mozgásos képességek megismerése segíti az én tudat, a személyes tulajdonságok (kitartás, bátorság, fegyelmezettség) kialakulását.

A közös, örömmel végzett mozgás közben kiszélesednek a társas kapcsolatok, fejlődik a tolerancia, együttműködő képesség, lehetőség adódik a különböző viselkedési normák tanulására.

Fontosnak tartjuk a népi játékok alkalmazását is, mert a mozgásfejlesztésen túl, a hagyományok megőrzésével, átörökítésével jelentős hatást gyakorolnak a személyiség egészére.

3.6.1. Feladataink a mozgás területén

- Biztosítsunk megfelelő helyet, időt, eszközt a mozgásra.
- Teremtsük meg a feltételeket a szabadban végzett mozgásra.
- Tegyük lehetővé, hogy a gyermekek a lehető legkevesebb várakozási idővel folyamatosan mozogjanak.
- Szélesítsük a gyermekek mozgáslehetőségeit.
- Teremtsünk derűs légkört, jó hangulatot.
- Használjuk ki a természet erőit (víz, levegő, napfény). Fejlesszük a gyermekek fizikai állóképességét, egyensúly érzékét, szem-kéz, szem-láb koordinációját, ritmusérzékét.
- Fejlesszük a testsémát.
- Ismertessük meg a testrészeket.

- Erősítsük a dominanciákat.
- Építsünk a gyermekek mozgástapasztalatára, játékos kedvére.
- A nagymozgások fejlesztése mellett fordítsunk gondot a finommozgások, az észlelés fejlesztésére.
- Törekedjünk a sokoldalú mozgáskészség kialakítására.

3.6.2. A mozgást elősegítő pedagógiai eljárások

- Törekedjünk arra, hogy a gyermekek természetes mozgáskedve kielégítést nyerjen.
- Vegyük figyelembe a gyermekek egyéni fejlettségét, tempóját.
- Biztosítsunk sikerélményt a gyermekek számára.
- Szánjunk fontos szerepet az egészségmegővésnek, a testi gondozásnak.
- Ösztönözzük a gyermekeket minél tökéletesebb gyakorlat végrehajtására.
- Tapintatosan javítsuk a hibákat.
- Fordítsunk gondot a testtartási hibák megelőzésére.

3.6.3. A gyermekek tevékenységei a mozgás terén

A gyermekek folyamatosan változatos mozgástapasztalatokat szereznek, Mozgás közben mennyiségi, formai, vizuális és környezetismereti tapasztalatokkal gazdagodnak.

Mozgásos tevékenységeik során egyre fontosabb információkat szereznek önmagukról, ismerkednek testrészeikkel, azok funkcióival.

Különböző mozgásformák gyakorlásával a mozgásokhoz kapcsolódó szabályok megtanulásával egyre biztonságosabban használják a szereket, eszközöket, jobban eligazodnak a térben.

A szabadban is kihasználják minden lehetőséget és helyet a szabad mozgásokra, kombinálják, rendszerezik, konkrét célra viszik át és egyben új mozgásokat találnak ki.

Társait utánozza, velük együtt játszva, mozogva fejlődik énképe, önértékelése, szociális képessége.

3.6.4. A fejlődés jellemzői óvodáskor végére

- Mozgásuk összerendezettebbé, kitartóbbá, megfelelő ritmusúvá váljon.
- Fejlődjön tér-és időtájékozódásuk, finommozgásuk, egyensúlyészlelésük, környezetükben mozogjanak biztonságosan.
- Fejlődjenek testi képességeik (erő, ügyesség, gyorsaság, állóképesség).

- Egyéni, csoportos, sor-és váltóversenyt játszanak a szabályok pontos betartásával és az óvónő segítségével.
- Értsék meg az egyszerű vezényszavakat.
- Tudjanak egy lábon 15 mp-ig egyensúlyozni.
- Tudjanak páros és váltott lábon szökdelni.
- Tudjanak labdát pattintani, dobni, elkapni.

3.7. Munka jellegű tevékenységek

A munka társadalmi jellegű tudatos tevékenység, mely hatással van a személyiség fejlődésére, a személyiség teljesebb kibontakoztatására.

Magában hordozza az örömszerzés lehetőségét.

A munkát a nevelés folyamatában a környezethez való alkalmazkodás, a társadalomba való beilleszkedés, az életre való nevelés eszközként kezeljük.

Értékteremtő funkciója van. A játékból gyökeredzik, mégis más indítékból, külső szükségességből motivált, felelősségteljes tevékenység, melynek végeredménye hasznos és szükséges.

A közösségért végzett munka a saját és mások elismerés egyik formája. Olyan fontos akarati tulajdonságokat fejleszt, mint a kitartás, felelősségérzet, céltudatosság, fegyelmezettség, pozitívan hat a motoros képességek fejlődésére. Egyéni individualizációjuk alakulásában fontos mérföldkő. Szoros kapcsolatban van az anyanyelvi neveléssel, mert a gyermek munkavégzés során folyamatosan szóbeli kapcsolatban van társaikkal, a felnőttekkel. A szabályok az eszközhasználat és az eljárás módjának közlése, az utasítások megértése segíti a gyermekek beszédének fejlődését és a nyelvhasználat területeit bővíti.

3.7.1. Feladataink a munkavégzéssel kapcsolatban

- Ismerjük a gyermekek előzetes tudását, aktivizálhatóságát, egyéni munkára való képességét, eszközzel való bánni tudását.
- Biztosítsunk lehetőséget minden gyermeknek, hogy önállóan, kedve és képessége szerint végezhesse feladatait.
- Adjunk lehetőséget olyan munkák elvégzésére, amelyek fejlesztik képességeiket, gazdagítják egész személyiségüket.
- Biztosítsunk megfelelő eszközöket, és olyan helyet, ahol a gyermekek bármikor elérhetik azokat és használhatják.
- Adjunk lehetőséget együttes munkára.
- Gyakoroltassuk a fegyelmezett, kitartó munkavégzést, a kulturált együttműködési szokásokat.

- Vonjuk be a gyermekeket az élő hagyományápolásba.
- Érzékeltesük a természet változásait a kerti és mezőgazdasági munka során.
- Ismertessük meg a gyermekekkel a népi kismesterségek munkafolyamatait.
- Munkavégzés során hívjuk fel a gyermekek figyelmét a természetvédelem fontosságára.

3.7.2. Munka jellegű tevékenységet segítő pedagógiai eljárásaink

- Hívjuk fel a figyelmet a munka hasznosságára.
- Biztosítsuk a munka állandóságát, folyamatosságát.
- Értjük el, hogy a gyermekek tiszteljék a munkát végző embert.
- Járuljunk hozzá, hogy a gyermekek éljék meg az „én csináltam, mi csináltuk” sikerélményt és az eredményért vállalt erőfeszítés szépségét és nehézségét.
- Mélyítsük el a szülőföldhöz fűződő szeretetet.
- Értjük el, hogy becsüljék meg egymás munkáját.
- Alakítsunk ki a gyermekekben pozitív viszonyt a munkához.
- Értékeljük a gyermek munkáját konkrétan, reálisan, saját magához mérten.

3.7.3.A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

- A gyermekek önállóan végezzék feladatukat (önkiszolgálás, naposi munka).
  - Rendelkezzenek az egyéni feladatvégzéshez szükséges tulajdonságokkal (türelem, kitartás, önfegyelem, feladattudat, feladattartás, eszközhasználat).
  - Legyenek képesek társaikkal együttműködve dolgozni.
  - Segítsék társaikat.
-
- Tanulják meg a munkavégzés pontos menetét, tudják feladataikat egymás közt megosztani.

3.8. Tanulás

Az óvodában a tanulás folyamatos, a nevelési célok érdekében sajátosan szervezett tevékenység, amely az egész óvodai nap folyamán gyakorlati tevékenységekbe ágyazottan spontán jelenik meg.

Fejleszti az értelmi képességeket, alakítja a világtépet, lehetőséget ad az érdeklődés kielégítésére az emberi és tárgyi környezet szépségeinek felfedezésére.

Az óvodai tanulás során a megismerés fokozatosan áttevődik a szemléletes, képszerű gondolkodás szintjére. A szóbeli kifejezés, a gondolkodás és a beszéd tudatossá válásának, az értelmi képességek fejlesztésének fontos eszköze. Ezáltal pontosabbá válik érzékelésük, észlelésük, megfigyelőképességük. Tartósabbá válik figyelmük, emlékezetük, gazdagodik fantáziájuk, fejlődik beszédük és gondolkodásuk. Képesé válnak a problémák felismerésére és megoldására.

3.8.1. Feladataink a tanulóval kapcsolatban

- Szervezzük meg a kötetlen tanulás lehetőségét.
- Alkalmazzunk játékos, változatos eljárásokat.
- Ismerjük el a gyermekek ötletességét, önállóságát, kitartását.
- Buzdítsunk, dicsérjük a gyermekeket, jutassuk sikerélményhez őket.
- Tervszerűen, tudatosan szervezzük az óvodai tanulóat, amely során biztosítjuk a felfedezés lehetőségét és kreativitásuk erősödését.
- Fejlesszük az értelmi képességeket (érezkelés, észlelés, figyelem, emlékezet, gondolkodás).
- Biztosítsunk az egyéni érdeklődésnek megfelelő tevékenységeket.
- Fejlesszük a gyermekek önállóságát, figyelmét, kitartását, feladattudatát.
- Biztosítsunk a gyermekek igényeihez, egyéniségéhez, teherbíró képességéhez igazodó tanulósi tevékenységeket.

- Az óvodai tanulás elsődleges célja az óvodás gyermekkompetenciáinak fejlesztése.

3.8.2. A tanulást segítő pedagógiai eljárásaink

- Építsünk a gyermekek megismerési vágyára, érzelmi beállítottságára, önkéntelen figyelmére.
- Tudatosan irányítsuk a tapasztalat és ismeretszerzés folyamatát.
- Teremtsünk minél több problémaszituációt.
- A tanulás épüljön szemléletes helyzetekre, tapasztalatszerzésre.
- Segítsük elő, hogy a gyermekek lehetőségeikhez képest fejlődjenek.
- Készítsük a gyermekeket differenciált feladatadással sokoldalú tevékenységre.
- Legyen az óvodai tanulás mindvégig játékos jellegű.
- Személyre szabott, pozitív értékeléssel segítsük a gyermek személyiségének kibontakozását.

3.8.3. A szervezett tanulás formái az óvodánkban

A gyermekek minden tevékenységükben tanulnak. Tevékenységi vágyuk ösztönzi őket a tapasztalatszerzésre, cselekvésre. Közben mindig újabb és újabb felfedezésekre tesznek szert, szinte észrevétlenül tanulnak. Alapvető szokások és szabályok kialakításával hangsúlyos szerepe van az utánzásra alapuló minta- és modellkövetésnek. Kérdéseikre kapott válaszokból is sok ismeretet szereznek.

3.8.4. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A gyermekek az óvodai nevelésünk folyamatának eredményeként az óvodáskor végére eléri az iskolai munkához, az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet, mely Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérése című fejezetben található.

3.9. Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérése

Annak, hogy a gyermek elérje az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget testi, lelki és szociális kritériumai vannak, melyek közül egyik sem hanyagolható el, mindegyik egyformán szükséges a sikeres iskolai munkához.

A gyermekek többsége az óvodás kor végére (6-7 éves korra) eléri az iskolai élet megkezdéséhez szükséges fejlettségi szintet. Belép, a lassú átmenetnek abba az állapotába ahol az óvodásból iskolássá érik. A rugalmas beiskolázás az életkor figyelembevételével mellett lehetőséget ad a fejlettség szerinti iskolakezdésre.

- A testileg egészségesen fejlődő gyermek hatéves kora körül jut el az első alakváltáshoz.

Testarányai megváltoznak, megkezdődik a fogváltás. Teste arányosan fejlett, teherbíró. Mozgása harmonikusabb, összerendezettebb. Mozgáskoordinációja és finommotorikája erőteljesen fejlődik. Képes szándékosan irányítani mozgását, viselkedését, testi szükségleteinek kielégítését.

- A lelkileg egészségesen fejlődő gyermek nyitott érdeklődéssel készen áll az iskolába lépésre. Folyamatosan fejlődnek a tanuláshoz szükséges képességei. Észlelése, érzékelése tovább differenciálódik. (Különös jelentősége van a téri észlelés fejlettségének a vizuális és az akusztikus differenciációnak, a téri tájékozottságnak, a térbeli mozgásfejlettségnek, a testséma kialakulásának.)

- Az óvodáskor végére gyermekek szociálisan is éretté válnak az iskolára. Készen állnak az iskolai élet és a tanító elfogadására, képesek a fokozatosan kialakuló együttműködésre, a kapcsolatteremtésre a felnőttekkel és gyermektársaikkal.

A lelkileg egészségesen fejlődő gyermeknél:

- Az önkéntelen emlékezeti bevésés és felidézés mellett megjelenik a szándékos bevésés és felidézés, megnő a megőrzés időtartama, egyre nagyobb szerepet kap a felidézés.
- Megjelenik a tanulás alapját képező szándékos figyelem, fokozatosan növekszik a figyelem terjedelme, tartalma, könnyebbé válik a megosztása, átvitele.
- A cselekvő – szemléletes és képi gondolkodás mellett az elemi fogalmi gondolkodás is kezd kialakulni.

Az egészségesen fejlődő gyermek

- érthetően, folyamatosan beszél, gondolatait, érzelmeit érthető formában, életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni, minden szófajt használ, különböző mondatfajtákat alkot, mondat szerkezeteket használ, tisztán ejti a magán-és mássalhangzókat (a fogváltással összefüggő eltérések lehetnek), végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- elemi ismeretekkel rendelkezik önmagáról és környezetéről, tudja nevét, lakcímét, szülei foglalkozását, felismeri a napszakokat, ismeri és gyakorlatban alkalmazza a gyalogos közlekedés szabályait, ismeri szűkebb lakóhelyét, a környezetében élő növényeket, állatokat, azok gondozását és védelmét, felismeri az öltözködés és az időjárás összefüggéseit.

3.10. Az óvodába és az iskolába lépés feltételei

Az óvodába lépés feltételei

Óvodánkba elsősorban a felvevőkörzetünkben élő gyermekeket fogadjuk, de nyitottak vagyunk más körzetből, esetleg vidékről érkező gyermekek fogadására is. (szabad férőhely esetén)

A Köznevelési törvény 24.§-a szerint az óvoda a gyermek 3 éves korától a tankötelezettség kezdetéig nevelő intézmény.

A gyermek – ha e törvény másként nem rendelkezik – abban az évben amelyben az ötödik életévét betölti, a nevelési év kezdő napjától napi 4 órát köteles óvodai nevelésben részt venni.

A 65.§ meghatározza, hogy a gyermeket elsősorban abba az óvodába kell felvenni, átvenni, melynek körzetében lakik, illetőleg ahol szülője dolgozik. Az óvodai felvételtől, átvételtől, az óvoda vezetője dönt.

Óvodánkba a gyermek harmadik életévének betöltése után, a nevelési év folyamán bármikor felvehető. Óvodánk a fenntartó által meghatározottak szerint, az óvodai jelentkezés idejéről és módjáról a megadott határidő előtt legalább 30 nappal tájékoztatja a szülőket.

A szülő kötelessége, hogy a gyermekével kötelező orvosi vizsgálaton jelenjen meg. Az erről szóló igazolást az óvodába lépés napján mutassa be. A gyermek egészségével kapcsolatos tudnivalókat a gyermek óvónőjével közölje

(gyógyszerérzékenység, epilepszia, cukorbetegség, stb.). így tudjuk, hogy melyik gyereknél mire kell figyelni.

Az óvodai beíratás során jelentkezési lapot töltenek ki a szülők, melyet az óvoda vezetője az Óvodai felvételi előjegyzési naplóban regisztrál.

A beiratkozást a csoportban dolgozó óvónők aláírásukkal hitelesítik, az óvodai felvételi előjegyzési naplóban.

A gyermek felvételéről a szülőt a beíratás után 30 nappal tájékoztatjuk.

A gyermek csoportba való beosztásáról az óvodavezető dönt, a szülők és az óvodapedagógusok véleményének figyelembe vételével.

A szülőknek fellebbezési lehetősége van a felvétellel kapcsolatos elutasítással kapcsolatban.

Az iskolába lépés feltételei

A beiskolázás az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését figyelembe véve történik, melyet az Az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérése című fejezetben foglalmaztunk meg.

A Köznevelési törvény 6.§-a szerint a gyermek, ha eléri az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget, legkorábban abban a naptári évben amelyben a hatodik, legkésőbb amelyben a nyolcadik életévét betölti, tankötelessé válik. A gyermek, ha az iskolába lépéshez szükséges fejlettséget elérte, abban a naptári évben, amelyben a hatodik életévét május 31. napjáig betölti megkezdheti a tankötelezettség teljesítését. A szülő kérelmére a gyermek megkezdheti a tankötelezettség teljesítését akkor is, ha a hatodik életévét december 31. napjáig tölti be. A tankötelezettség kezdete annál a gyermeknél eshet a nyolcadik életévére, aki augusztus 31. utáni időpontban született. A tankötelezettség teljesítése a tanév első tanítási napján kezdődik.

A tankötelezettség kezdetéről az óvoda véleménye alapján, illetőleg ha a gyermek nem járt óvodába, vagy az óvoda kezdeményezi a nevelési tanácsadó véleménye alapján: a sajátos nevelési igényű gyermek esetében a tanulási képességeket vizsgáló szakértői és rehabilitációs bizottság vagy az országos szakértői és rehabilitációs tevékenységet végző szakértői és rehabilitációs bizottság szakértői véleménye alapján születik döntés.

Iskolába lépés előtt az óvónők a gyermek fejlettségéről óvodai szakvéleményt állítanak ki, melyet a szülők az iskolai beíratás előtt 30 nappal kézhez kapnak.

Az iskolai beíratás időpontját a fenntartó határozza meg. Az iskolai felvételtől és felmentésről az iskola igazgatója dönt.

4. PEDAGÓGIAI ADATKEZELÉSÜNK

Pedagógiai adatkezelésünk az Országos Óvodai Nevelés Alapprogramja alapján elkészített Helyi nevelési programunk átfogó dokumentuma, mely között hidat képez az óvodavezető éves munkaterve.

A munkaterv tartalma az adott év feladatainak konkrét meghatározásával és ütemezésével a helyi programra épül és a gyermekcsoportokra készített tervek alapját képezi.

Az adatokat saját készítésű csoportnaplóban rögzítjük, mely az alábbiakat tartalmazza.

- gyermekek névsora
- gyermekek születésnapja
- napirend
- hetirend

Nevelőmunka tervezése

Tartalma:

- Anyanyelvi nevelés
- Egészséges életmód alakítása
- Érzelmi nevelés, szocializáció

Időkerete: 3 hónap

A nevelési év értékeléssel zárul.

Jeles napok és rendezvényei, valamint a hozzájuk kapcsolódó szervezési feladatok

Tartalma:

- Ünnepek, események, kirándulások
- Óvoda-család közös tevékenységei
- Különböző tevékenységek biztosítására irányuló feladatok

Időkerete: 3 hónap

A tanulás tervezése

Tartalma: tevékenységi területenként meghatározott fejlesztési feladatok

Időkerete: 1 hónap

Értékelése az éves értékelés része.

Elemzés, értékelés az óvodában

Tartalma: az óvodavezető és munkaközösség vezető elemző, értékelő munkájának időpontja és témája.

Időkerete: alkalmoszerű

Családlátogatások időpontja

Tartalma:

- A gyermekek neve
- Óvónő neve
- látogatás időpontja

Időkerete: folyamatos

Nevelési év elemzése, értékelése

Tartalma: az egész nevelési év átfogó elemzése, értékelése Időkerete: nevelési év végén

A csoport életével kapcsolatos feljegyzések

Tartalma: az adott gyermekcsoporttal történt események adminisztrálása

Felzárkóztatási terv

Tartalma: probléma feltárása és a lemaradást mutató terület célzott fejlesztése

Időkerete: folyamatos

Ezenkívül kötelezően vezetett dokumentumok:

Személyiséglap

Tartalma:

- A családra vonatkozó adatok
- Korai fejlődésre vonatkozó adatok

– Egyéb észrevételek

Fejlettségmérő lapok (ami a gyermekek fejlődésének nyomon követését, tartalmazza, megfigyelési szempontsor alkalmazásával tudjuk megvalósítani)

Időkerete: évente egyszer

Családlátogatások tapasztalatai

Időkerete: óvodába lépéskor és utána szükség szerint

Feljegyzés a gyermekek óvodai életéről

Időkerete: folyamatos

IV. ÓVODÁNK KAPCSOLATAI

A csoportban dolgozó óvónők mindennapi kapcsolatban vannak a gyermekvédelmi felelőssel, aki megkeresi az útját annak, milyen módon tud segíteni.

A szakmai munkaközösség vezetője segíti a közös szemlélet kialakulását, a nevelési értékek megőrzését és újak teremtését.

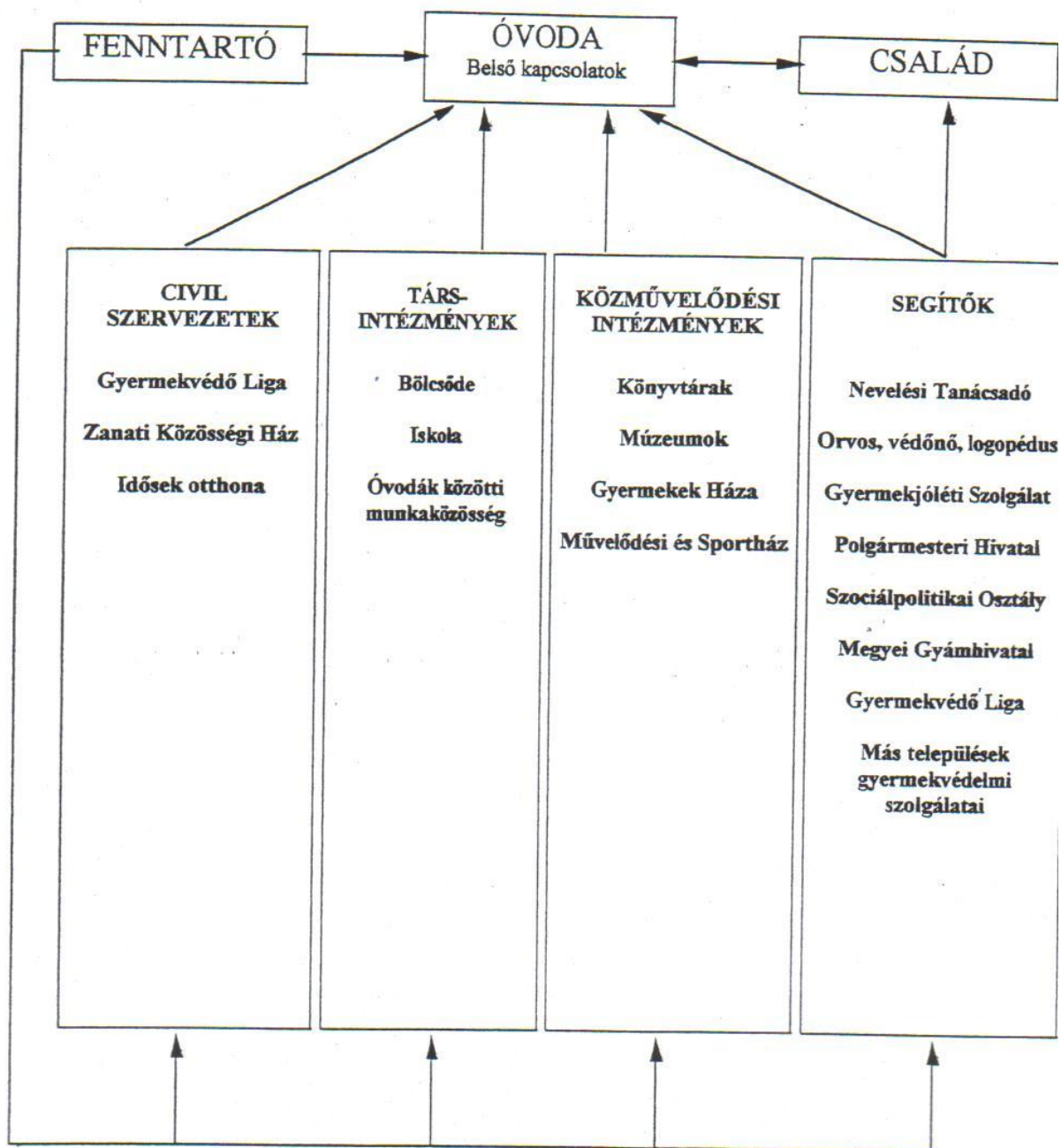
Nevelőtestületünk tagjai egységes szemlélettel dolgoznak, minden nagyobb horderejű kérdésben közösen döntenek.

A Közalkalmazotti Tanács és a Szakszervezeti bizalmi szakmai és egyéb teendők elvégzésében a törvény által meghatározott módon segítik óvodánk munkáját.

A szülői szervezet képviselőjével az óvodavezető napi kapcsolatot tart. A szülői szervezet munkaterve tükrözi óvodánk elképzeléseit.

Az óvoda vezetője a Szülők Közössége által szervezett értekezleteken meghívottként vesz részt.

Óvodánk kapcsolatai

1. A SZÜLŐ, A GYERMEK ÉS A PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül. A szülőket nevelőpartnernek tekintjük. Az óvodai nevelés kiegészítője a családi nevelésnek, nem lehet eredményes családi nevelés nélkül.

Az eredményes együttműködés feltétele, hogy az óvodapedagógus legyen támasz és segítőtárs a gyermeknevelésben. Az egyenrangú nevelőtársi viszony a kölcsönös alkalmazkodásban is megnyilvánul. Óvodánk nyitott a szülők a családok felé. A partnerkapcsolat kialakításában kezdeményezők vagyunk, kölcsönös bizalom, tisztelet, alkalmazkodás és segítségnyújtás megvalósítására törekszünk a családokkal. A folyamatosságot a kapcsolattartás változatos formái, a közös tevékenységeken keresztül valósíthatjuk meg.

A kapcsolattartás formái

- Szülői értekezletek
- Családlátogatások
- Ünnepek, kirándulások
- Kulturális rendezvények, játszóházak
- Közös programok, kézműves foglalkozások
- Közös munka a környezetünk folyamatos megóvásáért, alakításáért

Az óvoda és a család kapcsolatának alakulásában, a folyamatos együttműködésben számítunk a Szülők Közösségének kezdeményező, koordináló véleménynyilvánító munkájára.

A szülők jogai

- megismerhetik nevelési programunkat, házirendünket
- gyermekük fejlődéséről korrekt tájékoztatásban részesülnek
- igényelhetik az óvoda által nyújtott szolgáltatásokat

- engedéllyel részt vegyenek a foglalkozásokon
- kezdeményezhetik szülői szervezet létrehozását, közreműködhetnek annak tevékenységében
- részt vehetnek az érdekeiket érintő döntések meghozatalában

A szülők kötelességei

- gondoskodni gyermeke testi-érzelmi-értelmi fejlődéséhez szükséges feltételekről
- biztosítani az óvodai nevelésben való részvételt gyermek tankötelezettségének teljesítését
- figyelemmel kísérni gyermeke fejlődését

- rendszeres kapcsolatot tartani a gyermekével foglalkozó pedagógusokkal
- elősegíteni gyermekének a közösségbe történő beilleszkedését
- megtenni a szükséges intézkedéseket gyermeke jogainak érvényesítése érdekében
- tiszteletben tartani az óvoda alkalmazottainak emberi méltóságát és jogait

1.2. EGYÜTTMŰKÖDÉS AZ ISKOLÁVAL

Az óvodából az iskolába történő zavartalan átmenet megkívánja az óvoda és az iskola nevelőmunkájának összehangolását, az intézményegységek együttműködését. Együttműködésünkben a kölcsönös nyitottság, bizalom, egymás munkájának ismerete és megbecsülése érvényesül.

A kapcsolattartás formái

- Közös szülői értekezletek
- Leendő elsősök látogatása az iskolában
- Óvónők látogatása az első osztályban
- Közös ünnepek, programok a hagyományápolás, környezetvédelem jegyében

1.3. ÓVODÁK KÖZÖTTI MUNKAKÖZÖSSÉGEK

Más óvodák munkaközösségeivel szoros kapcsolatot tartunk fenn, szakmai napokon, közös nevelési értekezleteken veszünk részt. Folyamatosan figyelemmel kísérjük egymás munkáját, kicseréljük tapasztalatainkat.

1.4. SEGÍTŐK

A Nevelési Tanácsadóval állandó a kapcsolatunk, segítséget kapunk tőlük a problémás gyermekek nevelésében, az iskolai alkalmasság vizsgálatában. Fejlesztő pedagógusi teendőket is ellátnak.

A Micimackó, Korai Fejlesztő Központ végzi a rászoruló gyermekek ambuláns ellátását.

A logopédus elvégzi a szűrővizsgálatot, azok eredményeit egyeztetni az óvónőkkel. Folyamatosan fejleszti a gyermekeket, kapcsolatot tart a szülőkkel.

Az orvos és a védőnő folyamatosan figyelemmel kísérik a gyermekek állapotát, szükség esetén további vizsgálatokra utalja őket.

A foglalkozás egészségügyi ellátás folyamatosan biztosítva van.

A Polgármesteri Hivatal Szociálpolitikai Osztályával, Gyámhivatallal, valamint más település

Gyermekjóléti szolgálatával kapcsolatot tartunk.

1.5. MŰVELŐDÉSI INTÉZMÉNYEK

A közművelődési intézmények adta lehetőséget tudatosan használjuk fel nevelő munkánkban.

Folyamatosan tájékozódunk a különböző programokról.

Figyelembe vesszük a helyi sajátosságokat, ezért a hagyományos kapcsolatokon túl, fontosnak tartjuk a népi kismesterségek művelőivel és szakembereivel történő kapcsolattartást.

Az ÁMK közművelődési intézményegységével együttműködve tervezünk programokat.

1.6. CIVIL SZERVEZETEK

Kapcsolatban vagyunk a Gyermekvédő Ligával, Keleti Városrész Polgárőr Egyesületével.

Az Öregek Otthona lakóit alkalmasszerűen meglátogatjuk, népi hagyományok felelevenítésével kedveskedünk nekik.

V. GYERMEKVÉDELEM AZ ÓVODÁBAN

Az óvodai nevelés a családi nevelésre épül és kiegészíti azt. A családdal együtt felelősek vagyunk azért, hogy a gyermekek harmonikus személyiséggé fejlődjenek és az együtt elért eredmények megalapozzák az iskolára való alkalmasságot.

A folyamatos együttműködés a szülőkkel és a jó partnerkapcsolat kialakítása fontos tényező.

Intézményünk célul tűzte ki nevelési programjában, hogy a gyermekek és családok esetlegesen adódó problémáit felismerje, kezelje, a gondokat orvosolja a társszervezetekkel, szakemberekkel együtt.

Ezentúl biztosítani kívánjuk a gyermekek számára mindazokat a jogokat és ellátásokat amelyek a jogszabályok, rendeletek előírnak.

Ennek érdekében minden nevelési év elején a vezetővel és a csoportokban dolgozó óvónőkkel együtt felmérjük a családok helyzetét, megbeszéljük az esetleges problémákat.

Év elején tájékoztatjuk a szülőket a gyermek és ifjúságvédelmi felelős személyéről és arról, hogy hol és mikor érhető el.

Közzé tesszük azoknak az intézményeknek a listáját és elérhetőségét, ahová a szülők szükség esetén fordulhatnak.

A gyermek és ifjúságvédelmi felelős az év folyamán folyamatosan kapcsolatban van az intézmény dolgozóival, szükség esetén eljár, felveszi a kapcsolatot a társszervezetekkel (Gyermekjóléti

Szolgálat, TEGYESZ, Gyámhivatal, SZ.MJ.V. Szociálpolitikai Osztálya, Nevelési Tanácsadó) azok szakembereivel.

Ha szükséges az óvónőkkel együtt közös családlátogatáson vesz részt, a problémák, okok mélyebb feltárása érdekében.

Ahhoz, hogy felismerjük és kezelni tudjuk a problémákat szükség van arra, hogy meghatározzuk ezek szempontjait.

Kiemelt figyelmet kapnak a HH-s HHH-s és a veszélyeztetett gyermekek.

A gyermek és ifjúságvédelmi felelős feladatai

- Szülők tájékoztatása hol érhető el, tájékoztatás az intézményekről ahol segítséget kaphatnak.
- Problémák jelzésénél okok feltárása érdekében családlátogatás
- Gyermekbántalmazás vagy veszélyeztető tényezők esetén Gyermekjóléti Szolgálat tájékoztatása

- Étkezési támogatások intézése
- Munkaterv elkészítése
- Beszámolók készítése

A nevelőtestület feladatai gyermekvédelem területén

- Elősegíti a veszélyeztetett és hátrányos helyzetű gyermekek óvodába kerülését, járását
- Gyermeki jogok biztosítása
- Új óvodás zökkenőmentes beilleszkedését segíteni
- A gyermeket és a családot minél jobban megismerni
- Problémákat, okokat felismerni. Szükség esetén szakemberhez fordulni
- Kompenzálás! tervet készíteni, végrehajtani
- Felzárkóztatást megszervezni
- Óvodán belüli szociális szolgáltatások megszervezésében közreműködni
- Egészségügyi szűrővizsgálaton részt venni
- Integrált nevelést elősegíteni
- Hiányzást figyelni, jelezni
- Segíteni minden eszközzel a gyermekek családban történő felnevelését
- Kapcsolattartás a szülőkkel, szülői szerep eredményes betöltésének elősegítése
- Jó kapcsolat a társszervekkel
- Prevenció minden gyermekre

Milyen tevékenységgel segíthetjük elő a gyermekvédelem hatékonyságát?

- Rendszeres családlátogatások, szülői értekezletek, ünnepélyek
- Személyiségfejlesztő tréningek a dolgozók számára
- Közös kirándulások, programok
- Fejlesztési lapok vezetése
- Kapcsolat a társszervekkel

**VI. A GYERMEKEK JOGAI (1991. LXTV. TÖRVÉNNYEL
HIRDETTÉK KI HAZÁNKBAN AZ 1989.
NEW YORKI EGYEZMÉNY)**

- Élethez való jog
- Személyi sérthetlenséghez és a testi épséghez való jog
- Emberi méltósághoz való jog
- Személyi szabadsághoz, személyi biztonsághoz való jog
- Jogegyenlőség, az egyenjogúság és a törvény előtti egyenlőség
- Jogképesség
- Szabad mozgás és tartózkodási hely szabad megválasztásának joga
- Magánélet, magántitok sérthetlenségének joga
- A személyhez fűződő jogok (nevet, állampolgárságot kapjon szüleitől)
- Lelkiismeret és vallásszabadság
- Gondolat és vélemény nyilvánítás szabadságának joga
- Sajtószabadság
- Az eljárásban részt vevő személy által értett nyelv használatához való jog
- Az igazságszolgáltatáshoz, a törvény által felállított bírósághoz és törvény által rendelt bíróhoz való jog
- A jogorvoslati jogosultsághoz való jog
- Az ártatlanság vétele
- Békés gyülekezéshez való jog és az egyesülési jog
- A közügyekben való részvétel joga
- Kérelmezési és panaszjog
- A személyes adatok védelméhez és az információk önrendelkezéshez való jog
- Nemzeti és etnikai kisebbségek jogai
- A menedékjog
- A védelemhez és jogi képviselőhöz való jog

7. A SZOCIÁLISAN HÁTRÁNYOS HELYZETBEN LÉVŐK FELZÁRKÓZTATÁSA

Óvodánk célja a gyermek képességeihez, fejlődési üteméhez alkalmazkodó komplex személyiségfejlesztés.

A változó társadalmi körülmények szükségessé teszik, hogy személyiségfejlesztésen belül az alábbi feladatokat hangsúlyozzuk:

- Egészséges életmódra nevelés
- A gyermeki viselkedéskultúra alakítása
- Kommunikatív nevelés
- Képességek fejlesztése a gyermeki tevékenységben
- Óvoda – család kapcsolatának alakítása
- Környezetvédelmi nevelés
- Hagyományok ápolása

Fejlesztő munkánk része, hogy minden gyermekről:

- Anamnézist veszünk fel
- Feljegyzést készítünk a családlátogatáson szerzett tapasztalatokról, a gyermek első óvodai napjairól
- Megfigyeléseket gyűjtünk a gyermek viselkedéséről, játékaról
- Fejlettségmérő lapokat folyamatosan vezetjük

Az adódó problémák korrekciója, az érintett óvodások speciális fejlesztése, a velük való foglalkozás a megfelelő területen mindig egyedi elbírálást, egyedi tervezést igényel.

A prevenciós fejlesztés alapvető célja a lehetséges probléma megelőzése gyermek és ifjúságvédelmi felelős bevonásával, aki segít a csoportban dolgozó nevelőknek a hátrány okainak feltárásában, pl: nevelési problémák, csonka család, italozás, egyéb.

A problémák felmérése csoportonként történik, melyet intézményi szinten összegzünk.

8. SPECIÁLIS NEVELŐMUNKÁNK

Mivel az iskolába lépés feltételezi a megfelelően fejlett gyermeki személyiséget, és maga az iskola komoly megterhelést jelent a gyermekek számára.

Munkáját szerető és értő, óvodásait jól ismerő óvónő különösebb vizsgálat nélkül is tudja, ki szorul segítségre, fejlesztésre, korrekcióra.

Az óvónők keressék és gyűjtsék a szakkönyvekből, folyóiratokból azt, amit fel tudnak használni korrekciós fejlesztő munkájukhoz.

Az óvodai fejlesztésben megkülönböztetünk korrekciós és prevenciós formákat.

Korrekcióval rendezzük a különböző funkciózavarokat, lemaradásokat.

A prevenciós fejlesztés alapvető célja a lehetséges probléma megelőzése.

Az adódó problémák korrekciója, az érintett óvodások speciális fejlesztése, a velük való foglalkozás a megfelelő területen mindig egyedi elbírálást, egyedi tervezést igényel.

Óvodánk alapító okirata szerint ellátjuk a szakértői bizottság által készített szakvélemény alapján a megismerő funkciók vagy a viselkedés fejlődésének organikus okra vissza nem vezethető tartós és súlyos rendellenességével küzdő sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelését a Nevelési Tanácsadó közreműködésével.

Kiemelt figyelmet kapnak a HH-s HHH-s és a veszélyeztetett gyermekek.

Ha a gyermek megkülönböztetett bánásmódot igényel, akkor korrekciós tervet készítünk szükség esetén szakember bevonásával, a konkrét feladatok megjelölésével.

Felzárkóztatás, egyéni fejlesztés

A fejlesztő eljárások során alapvető követelmény, hogy a tevékenységek közben minél több oldalú tapasztalat átélésére nyíljon mód.

A fejlesztőprogram alkalmazásának alapelvei

- szervesen illeszkedjen a nevelési programba
- messzemenően építsen a gyermek érzelmi-belső motivációjára
- lehetőség szerint kapcsolódjon a gyermek spontán tevékenységéhez

- az óvodai nevelés egész időtartamára elosztott, folyamatos-következetes alkalmazást igényel
- az óvoda egész napos életrendjének minden mozzanatához kapcsolható legyen
- alapvető követelmény a gyermek jó közérzetének biztosítása, ezért a fáradás jeleit észlelve módszerváltást alkalmazunk.

Korrekción tervek részei:

- Megismerkedik a gyermek anamnézisével
- Aprólékosan tanulmányozza a tüneteket
- Megpróbálja a tünetek okainak feltárását
- Tanácsot kér szakembertől
- Támazkodik a gyermek pozitív tulajdonságaira
- Különböféle tevékenységgel leköti a gyermek energiáit
- Figyelemmel kíséri a gyermek társas tevékenységeit
- Sikerélményt biztosít

Mindehhez megértés, szeretet, empátia szükséges. Nagyon jól kell ismerni a családot, a gyermek szociális háttérét: szülők személyiségjegyei, családi nevelés hibái, családi élet körülményrendszere, káros nevelési hatások, anya – gyermek kapcsolat.

Tehetség gondozás

A tehetség gondozás céljai

- fejlesszük a gyermek erős oldalát
- erősítjük a gyermekek tehetségével összefüggő gyenge területeket
- olyan légkört alakítsunk ki a gyermekek körül, amely őt elfogadja, személyiségének fejlődését elősegíti

IX. SZOLGÁLTATÁSOK

A szülők igényeinek és óvodánk feltételrendszerének figyelembe vételével jelenleg a következő tanfolyamokat szervezzük a megfelelő pedagógiai kontroll alkalmazásával és szülői költségtérítéssel.

Idegen nyelvoktatás

Célja: ismerkedés a angol nyelvvel játékos formában. Heti egy alkalommal 4-éves kortól.

Úszásoktatás

Célja: a gyermekek edzése és fizikai állóképességének növelése.

Ezen szolgáltatások szervezése a mindenkori szülői igény függvénye, amit úgy szervezünk, hogy a gyermekek fő tevékenységeit ne zavarják.

A költségtérítéses szolgáltatások szervezésénél figyelembe vesszük a szülők anyagi helyzetét.

Csak olyan szolgáltatásokat szervezünk, amelyek nem jelentenek aránytalan terhet a szülők számára. A mindenkori aktuális költségekről tájékoztatjuk a Szülők Közösségének képviselőit. Az ő beleegyezésük után hirdetjük meg szolgáltatásainkat.

Hitoktatás

Szülői igény szerint térítésmentesen hitoktatás szervezünk nagycsoportosaink részére.

X. HELYI NEVELÉSI PROGRAMUNK ELLENŐRZÉSE, MÉRÉSE ÉRTÉKELÉSE ÉS BEVÁLÁSÁNAK VIZSGÁLATA

Óvodánk mérési, értékelési rendszerét részletesen a IMIP tartalmazza.

Ellenőrzés

A vezető feladatai közé tartozik, hogy tervszerűen és tudatosan figyelje a teljes óvodai életet a helyi nevelési program megvalósítását s feltárja a tények és a célkitűzések közti eltéréseket.

Az intézmény működéséhez hozzátartozik a dolgozók teljesítményének ismerete és értékelése helyi programunk tükrében. Az óvodavezető ellenőrző munkája során ügyel a pedagógiai munka hatékonyságára eredményességére, szakszerűségére valamint a törvényességre és a jogszerűségre.

Ellenőrző tevékenységet végez még az óvodavezető helyettese és a munkaközösség vezető.

Az ellenőrzés módszerei:

- dokumentumelemzés
- csoportlátogatás

Mérés, értékelés

Az elemzés, értékelés a megvalósulás nyomon követése, a nevelési program szerves része.

Rendszerszemléletű pedagógiai megközelítésben a helyi nevelési program kidolgozása, bevezetése nem más, mint a helyi nevelési rendszer kiépítése. Munkánk során a nevelési rendszer valamennyi alkotó elemét érdemes vizsgálni, a belső értékelési rendszerben meghatározni.

A mérés feladata a fejlődés nyomon követése mely az alábbiak szerint történik:

- minden gyermeket önmagához képest fejlesztünk
- a mérés előfeltétele a gyermek megismerése
- a méréseket folyamatosan, rendszeresen végezzük

Helyi nevelési programunk bevéálásának vizsgálata

Programunk bevéálásának vizsgálatát nevelési ciklusonként (3 évente) tervezzük. A nevelési fejlesztési célkitűzések eredményét vizsgáljuk a fejlődés jellemzői az óvodáskor végére című fejlettségi szint segítségével.

- A gyermek az egészséges életmód kialakítása terén elért fejlettségi szintjeit
- Az érzelmi nevelés és szocializáció terén elért fejlettségi eredményeit
- A gyermekek játékra jellemző fejlettségi szintjét
- A gyermekek vers-mese, ének, zene énekes játékok, rajzolás mintázás kézi munka, mozgás, külső világ tevékeny megismerése matematikai tapasztalatok szerzése, munkavégzés terén elért fejlettségi szintjeit a programban megfogalmazott kritériumokkal

11. ÓVODAI NEVELÉSÜNK TÁRGYI FELTÉTELEI, ESZKÖZRENDSZERE

Tárgyi feltételek

Helyi pedagógiai programunk megvalósításához szükséges feltételek nagy részével rendelkezünk.

Az alapfeladatok ellátásához a tárgyi feltételek biztosítottak.

A felszereltséget az elmúlt időszakban nagy részt sikerült az óvoda arculatához igazítani (bútorzat, természetes alapanyagú játékok, berendezési tárgyak, textília, kerámia égető kemence)

Az udvar játékeinak nagy része is ezt a szellemiséget tükrözi.

A mozgásfejlesztés lehetőségeinek, területeinek, eszközeinek bővítéséért sokat tettünk, de kiemelten kezeljük az elkövetkezendő időben is.

Óvodánk egységes egészet alkot, ami a belülről jövő kezdeményezések sorát jelenti. A program által meghatározott céljainkat folyamatos fejlesztéssel kívánjuk megvalósítani.

Az óvodai nevelést segítő játékok, eszközök, taneszközök, tankönyvek, segédkönyvek és tanulmányi segédletek kiválasztása a szakmai munkaközösség, a nevelőtestület, valamint a szülők véleményének a figyelembe vételével történik.

Az eszköz kiválasztás szempontjai

- A gyermek életkori adottságainak fejlettségi szintje
- Alapozza meg az egészséges életmód jó szokásait, segítse az egészség megóvását, védelmét, a balesetek megelőzését
- Adjon lehetőséget a kisebb rendellenességek megelőzésére, korrekciójára
- Feleljenek meg a higiéniai előírásoknak

- Segítse elő a gyermekek edzését, pihenését
- Legyenek jó minőségűek, esztétikusak, természet közeliek
- Erősítsék a környező világhoz való pozitív viszonyt
- Legyen elegendő mennyiségű

- Fejlessze a perceptuális és kognitív képességeket
- Biztosítsák a variálhatóságot
- Hatékonyan fejlesszék a finom - és nagymozgásokat
- Legyenek könnyen elérhetőek
- Gazdagítsák a gyermeki elképzelések megvalósulását
- Segítsék elő a cselekvést
- Legyenek motiváló, fejlesztő hatásúak
- Fejlesszék a kreativitást, konstruálást
- Segítsék elő az olvasói nevelést, könyvszeretetet
- Adjanak lehetőséget a szabad önkifejezésre
- Tükrözzék népi kultúránk hagyományait
- Neveljenek a munka szeretetére

Óvodánk műiden tárgyi és dologi eszközeivel elő kívánjuk segíteni az óvodai nevelésünk fő funkcióinak megvalósítását.

A csoportszobák, gyermekmosdók, gyermeköltözők felszerelése, bútorai:

- Bútorzat (asztal, szék, szekrények, fektető tároló szekrény, gyermek fektető, textiltároló szekrény, edény és evőeszköz-tároló szekrény, öltöző szekrények)
- Egyéb felszerelések, eszközök (törölköző, abrosz, fogmosópohár, fogkefe, törölközőtartó, fésűtartó, fényvédő függöny, ágyneműhuzat, lepedő, falitükör, takaró)

A rendelkezésünkre álló játékeszközök

- Autó, állatok, baba, babakocsi, bölcső, babakocsi és felszerelése, babaruha, bábfigurák, dominó, építőkocka, építőjátékok, fonott játéktartó, fonott kosár, fonott kockatartó, fonott tálca, fonott tárgyak, fonott tükör, fürdetőkád, gyöngyfűző, gyúródeszka, talicska, konyhai szett, konstruáló játékok, közlekedési játékok, mesekönyvek, logikai játékok, trambulín, műanyagtraktor, műanyag dömpér, nagyító, nyomda, pénztárgép, gipszkifestő, piperetáska, puzzle, kirakó játékok, Rotikom csúszda, labda, számológép, társasjátékok, telefon, tollas ütő, ugráló kötél, ugró labda, vasaló, játékasztal, betűkirakó, bolya, építőjátékok, Farm szett, fagyöngy, felfújható labda, babahálósák, karika, kincsesláda, labirintus, Lego, mérleg, Ápis cső, dobozos tálaló, otthoni szoba, seprű, kisszék, Szín rulett, szivacs szőnyeg, takarító készlet, főzőgető, szivacs puzzle,

- Óvónők által készített kiegészítő játékeszközök

- Különbéféle játékformák, mozgásos játékok, szerepjátékok, építő-konstruáló játékok, szabályjátékok, dramatizálás és bábozás, barkácsolás eszközei,
- Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő játékok
- Kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei
- Értelmi képességeket és a kreativitást fejlesztő eszközök
- Természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök, anyagok

Hagyományőrző tevékenységünk területén végzendő munkánkat elősegítő eszközök és anyagok

- Égetőkemence, szövőkeretek, korongok, fiú-és lány táncruha, népi hangszerek, madzagszövő, karmantyú baba, szarvacska, gyöngyszövő keret, bőrlukasztó, méhviasz formák, agyagmégmunkáló eszközök, népzenei kazetták és CD-k, néprajzi könyvek, népi kismesterségeket bemutató könyvek, népi mondókás, mesés, népmondás könyvek, rezsó, fehér vászon anyag, kékfestő anyag, birkagyapjú, gyapjúfonal, gyöngy, damil, gyöngyfűző drót, méhviasz, bőr, zsákvászon, textilfesték, zsinag, rafia, gyékény, nád, parafa,

A természeti-emberi-tárgyi környezet megismerését elősegítő eszközök,anyagok

- Kerti szerszámok, nagyító, mikroszkóp, könyvek, távcsövek, földgömb, florárium, diaképek, sütő-főző berendezés, mágnes táblák (nagy, kicsi), A természet világa, közlekedési játék, térképek, szemléltető képek, KRESZ játék, diasorozatok, vetítő, gyümölcscentrifuga, természet könyvek
- Minimat, mágnes táblák, Képes lottó, Találd meg a párját, nyomda, Színes rudak készlete, síkmértani formák, Logisz-logikai játék, tükör, emlékezet, figyelem, gondolkodás fejlesztését szolgáló egyéb eszközök

Ábrázoló tevékenységet fejlesztő anyagok, eszközök

- Üveglapok, pasztell kréta, tempera, akvarell ceruza, ecset, olló, ragasztó, filctoll, üvegfesték, üvegfesték kontúr, matrica festék, agyag, birkagyapjú, gyapjúfonal, felvető fonal, damil, gyöngy, gyöngyfűző drót, bőr, fehérvászon anyag, textil festék, zsinag, gyékény, rafia, kukoricacsuhé, parafa, fagolyó, papírgolyó, gipsz, gipszkeret,

Mozgáskultúrát, mozgásfejlődést segítő, mozgásigényt kielégítő eszközök

- Udvari mozgásfejlesztő játékok

- Greiswald-fal, zsámolyok, Rotikom kocka, Body-roll, tölcsér, füles labda, lépegető korong, egyensúlyozó híd, Ápis cső, karikák, magasugró szett, tornaszőnyeg, kislabdák, babzsákok, szalagok, ugráló kötél, tornapad, korong hinta,

Ének, zene, énekes játékok eszközei

- Játékdalok kiegészítő eszközei
- Táncruhák (mellény, szoknya, ing, bő gatyá)
- Népi hangszerek
- Hangkazetták, CD lejátszó
- Magnó
- Ritmushangszerek, furulya

Az anyanyelv, kommunikációs képességek fejlesztésének eszközei

(vers-mese)

- Bábparaván, bábok
- Mesekönyvek, verseskönyvek
- Diafilmek
- Mesekazetták
- Hangkazetták, CD-k
- Dramatizáláshoz szükséges eszközök

Munka jellegű tevékenységek eszközei

- Seprű
- Lapát
- Felmosó szett
- Kerti szerszámok
- Napos kötény

Munka jellegű tevékenységek eszközei

- Seprű
- Lapát
- Felmosó szett
- Tepsi szett
- Kerti szerszámok
- Naposkötény
- Öntöző

XII. Helyi nevelési programunk hatályosságai, nyilvánossági, törvényességi záradéka

1. A helyi program hatályba lépésének időpontja: 2004. szeptember 1.

A program hatálya: a helyi program határozatlan időre szól

2. A program felülvizsgálatának rendje:

- A helyi program felülvizsgálatát igényelheti:
  - A szülő, mint óvodahasználó
  - A fenntartó, mint működtető
  - A pedagógus, mint programmegvalósító

- A felülvizsgálat után módosításra kerülhet sor, ha erre szükség van.
  - Egy nevelési ciklus után / 3 év /
  - Ha a nevelőtestület 2/3-os többsége kezdeményezi
  - Ha a jogszabályi változás erre vonatkozólag rendelkezik

3. Nyilvánossági záradék

A Vadvirág Napközi Otthonos Óvoda helyi nevelési programja megtalálható az intézmény vezetőjénél. Információt adhat róla az óvoda vezetője és az óvoda vezető helyettes, akik jogosultak a benne foglaltakról való szóbeli ill. írásbeli tájékoztatásra. Helyi nevelési programunk rövidített változatát a csoportokban dolgozó óvónők szülői értekezlet keretén belül ismertetik a szülőkkel.

4. Törvényességi záradék

Helyi nevelési programunkat a többször módosított közoktatásról szóló 1993. Évi LXXIX-törvény valamint az Óvodai nevelés országos alapprogramjában kiadott 137/1996 XIII. 28. Kormányrendelet alapján készítettük el.

XIII. Legitimációs záradék

1. A program benyújtója
/Intézményvezető aláírása , bélyegző/ .....
2. A programot és módosításait véleményezi
/ Szülői Szervezet nevében/ .....
Dátum:
3. A programot és módosításait a nevelőtestület
fogadja el. ....
4. Szakértői vélemény csatolása
5. A programot és módosításait
a fenntartó hagyja jóvá
A jóváhagyás dokumentumának csatolása